243
9-61
1835

معارف نظارت جلیله‌سنك فی ۱۳ مایس سنه ۳۱۱
تاریخلو ویکری نومرولی امرنامه موجبنجه طبع اولنمشدر

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ

40880-ակ
277-42
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-ԻՄ.ՍՍՌ
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
ԱՐ 24714-61

243
Գ-61

ԳԻՐՔ
ԱՂՕԹԻՑ
ՈՐ ԿՈՉԻ
ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ

ՎԱՍՆ
ԱՄԵՆԱՑՆ ՍՀԳ ՊԱՏԱՀԱՐԱՑ
ՈՐՔ ԳԱՆ
Ի ՎԵՐԱՑ ՄԱՐԴՈՑ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԱԹՈՌՈՑ
ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ
ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
1899

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ Ա.

ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Տ. ՄԱՂԱՔԻԱՅ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐՔ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

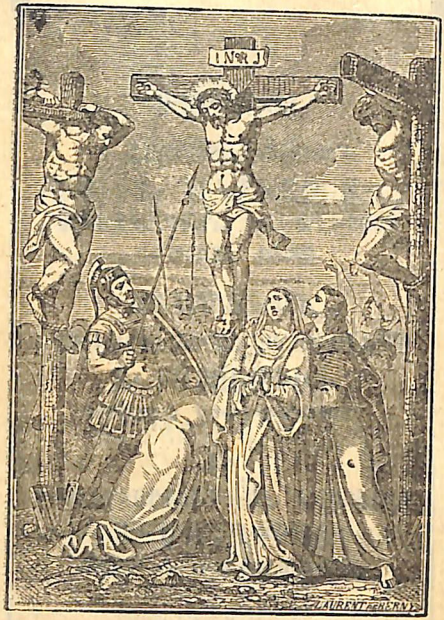

Հա՛յր, թող դոցա, զի ոչ գիտեն
զինչ գործեն։

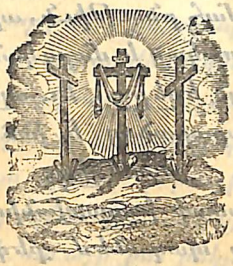

ԱՂՕԹՔ ՊԻՏԱՆԻՔ

ԻԻՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԱՆՁԻՆ

ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

ԱՐԱՐԵԱԼ

Սրբոյն Ներսիսի Շնորհալւոյ
Հայոց Կաթողիկոսի։

ՀԱՒԱՏՈՎ խոստովանիմ
և երկիր պագանեմ քեզ՝ Հայր
և Որդի և սուրբ Հոգի, անեղ

և անմահ բնութիւն, արարիչ
հրեշտակաց և մարդկան և ա-
մենայն եղելոց. եւ ողորմեա՛
քո արարածոց և ինձ բաղ-
մամեղիս։

Հաւատով խոստովանիմ, եւ
երկիր պագանեմ քեզ՝ ան-
բաժանելի լոյս, միասնական
սուրբ Երրորդութիւն և մի
Աստուածութիւն, արարիչ
լուսոյ և հալածիչ խաւարի,
հալածեա՛ ի հոգւոյ իմմէ ըզ-
խաւար մեղաց և անգիտու-
թեան, և լուսաւորեա՛ զմիտս
իմ՝ ի ժամուս յայսմիկ աղո-
թել քեզ՝ ի հաճոյս, և ըն-
դունել՝ ի քէն զխնդրուածս

իմ։ և ողորմեա՛ քո արարածոց
և ինձ բաղմամեղիս։

Հայր երկնաւոր Աստուած
ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զՈր-
դիդ քո սիրելի՝ ի խնդիր մե-
ղրեալ ոչխարին, մեղայ յեր-
կինս և առաջի քո. ընկալ զիս
որպէս զանառակ որդին, եւ
զգեցո՛ ինձ զպատմուճանն
զառաջին՝ զոր մերկացայ մե-
ղաք. և ողորմեա՛ քո արարածոց
և ինձ բաղմամեղիս։

Որդի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար՝ ի
հայրական ծոցոյ, և առեր մարդ-
մին՝ ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ,
վասն մերոյ փրկութեան խա-

չեցար, Թաղեցար և յարեար
'ի մեռելոց, եւ համբարձար
փառօք առ Հայր, մեղայ յեր-
կինս և առաջի քո. յիշեա զիս
որպէս զաւազակն՝ յորժամ
գաս ազգայութեամբ քով.
և ողոր։
Հոգի Աստուծոյ Աստուած
Ճշմարիտ՝ որ իջեր 'ի Յորդանան
և 'ի վերնատունն, և լուսա-
ւորեցեր զիս մկրտութեամբ
սուրբ աւազանին, մեղայ յեր-
կինս և առաջի քո. մաքրեա զիս
վերատին Աստուածային հրով
քով՝ որպէս հրեղէն լեզուօք
սուրբ զառաքեալսն. և ողոր։
Ամենեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ

մտօք իմովք, հոգւով և մարմ-
նով իմով. մի յիշեր զմեղս իմ
զառաջինս վասն անուանդ
քոյ սրբոյ. և ողոր։
Տեսող ամենայնի՝ մեղայ քեզ
խորհրդով բանիւ և գործով.
ընդեա զձեռագիր յանցանաց
իմոց, և գրեա զանուն իմ 'ի
դպրութեան կենաց. և ողոր։
Քննող գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ
կամայ եւ ակամայ, գիտու-
թեամբ և անգիտութեամբ.
թողութիւն շնորհեա մեղա-
ւորիս, զի 'ի ծննդենէ սուրբ
Աւազանին մինչև ցայսօր մե-
ղուցեալ եմ առաջի Աստուա-
ծութեանդ քոյ զգայարանօք

իմովք, և ամենայն անդամոք մարմնոյս. և ողոր։

Ա. մենախնամ Տէր՝ դիր պահապան աչաց իմոց վերկիւղքո սուրբ՝ ոչ եւս հայիլ յաղտաս. և ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան, եւ բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօսիլ զսրտութիւն, և սրտի իմոյ՝ ոչ խորհիլ զչարութիւն. և ձեռաց իմոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն. եւ ոտից իմոց՝ ոչ գնալ 'ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեա ընդ շարժումն սոցա լինիլ միշտ ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի. և ողոր։

Հաւր կենդանի Քրիստոս՝ զհաւր սիրոյ քոյ զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ՝, զի այրեսցէ զախտս հոգւոյ իմոյ, և օրբեսցէ զսիրտ մտաց իմոց, և մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, և վառեսցէ զլոյս գիտութեան քոյ 'ի սրտի իմում։ և ողոր։

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս՝

տուր ինձ իմաստութիւն ըզ-
բարիս խորհիլ և խօսիլ և գործել առաջի քո յամենայն ժամ։
'ի չար խորհրդոց, 'ի բանից և
'ի գործոց փրկեա զիս. և ողորմ։
Կամ ի սաղ բարեաց ցէր կամա-
բար՝ մի թողուր զիս 'ի կամս
անձին իմոյ գնալ. այլ առաջ-
նորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ
կամաց քոց բարեսիրաց. և ո։
Աչքս երկնաւոր՝ տուր ինձ
զարքայութիւն քո՝ զոր խոս-
տացար սիրելեաց քոց, և զօ-
բացո զսիրտ իմ ատել զմեղս,
և սիրել զքեզ միայն, և առ-
նել զկամս քո. և ողորմեա քո ս
բարեածոց և ինձ բաղմամեղիս։

Խնամող արարածոց՝ պահեա
նշանաւ Խաչի քոյ զհոգի եւ
զմարմին իմ 'ի պատրանաց
մեղաց, 'ի փորձութեանց դի-
ւաց, և 'ի մարդոց անիրաւաց,
և յամենայն վտանգից հոգւոյ
և մարմնոյ. և ողորմ։
Պահապան ամենայնի Քրիստոս՝
աչք քո հովանի լեցի 'ի վերայ
իմ 'ի տուէ և 'ի գիշերի, 'ի
նստիլ 'ի տան, 'ի գնալ 'ի ճա-
նապարհ, 'ի ննջել և 'ի յառ-

նել, զի մի երբէք սասանե-
ցայց. և ողոր։
Աստուած իմ՝ որ բանաս լոյ-
ձեան քո, և լնուս զամենայն
արարածս ողորմութեամբ քով,
քեզ յանձն առնեմ զանձն
իմ. զու հոգա՛ և պատրաստ-
սեա՛ զսէրս հոգւոյ և մարմնոյ
իմոյ յայսմ՝ հետէ մինչեւ յա-
ւիտեան. և ողոր։
Գարձուցիչ մոլորելոց՝ դարձո՛
զիս 'ի չար սովորութեանց ի-
մոց 'ի բարի սովորութիւն. և
բեւեռեա՛ 'ի հոգի իմ զսոսկա-
լի օր մահուն, եւ զերկիւղ
գեհենին, և զսէր արքայու-
թեանն, զի զղջացայց 'ի մե-

զաց և գործեցիլց զարդարու-
թիւն. և ողոր։
Աղբիւր անմահութեան՝ աղ-
բերացո՛ 'ի սրտէ իմմէ զարտա-
սուս ապաշխարութեան որպէս
պռունկին, զի լուացիլց զմեղս
անձին իմոյ յառաջ քան զե-
լանելն իմ յաշխարհէս. և ողոր։
Պարգեւիչ ողորմութեան՝ պար-
գեւեա՛ ինձ ուղղափառ հաւա-
տով և բարի գործով, և սուրբ
մարմնոյ եւ արեան քոյ հա-
ղորդութեամբ գալ առ քեզ.
և ողոր։
Բարերար Տէր՝ հրեշտակի բար-
ւոյ յանձն արասցես զիս քաղց-
րութեամբ ապանդեր զհոգի

Գոս. Գրադարան
ZUUՊ-ի բա.ՏՊ

իմ, և անխռով անցուցանել
ընդ չարութիւն այսոցն՝ որք
են 'ի ներքոյ երկնից. և ողոր-
Լոյս Ճշմարիտ Քրիստոս՝ աղ-
ժանաւորեա զհոգի իմ ուրա-
խութեամբ տեսանել զլոյս
փառաց քոց 'ի կոչման աւուրն,
եւ հանդչիլ յաւասիլ բարեաց
յօթեւանս արդարոց՝ մինչեւ
յօր մեծի գալստեան քոյ. և ո-
Դատաւոր արդար՝ յորժամ
գաս փառօք հօր՝ դատել ըզ-
կենդանիս և զմեռեալս, մի
մոռաներ 'ի դատաստան ընդ
ծառայի քում. այլ փրկեա զիս
'ի յաւիտենական հրոյն, եւ
լսելի արա ինձ զերանաւէտ

կոչումն արդարոց յերկնից աղ-
քայութիւնդ. և ողոր-
Ամենազօրմ Տէր, ողորմեա ա-
մենայն հաւատացելոց 'ի քեզ,
իմոց և օտարաց, ծանօթից
և անծանօթից, կենդանեաց
և մեռելոց. շնորհեա և թող-
նամեաց իմոց եւ ատելեաց
զթողութիւն՝ որ առիս յան-
ցանացն. և դարձո զնոսա 'ի
չարեացն՝ զոր ունին վասն իմ;
զի ողորմութեանդ քում աղ-
ժանի եղլցին. և ողոր-
Փառաւորեալ Տէր, ընկալ զա-
ղաչանս ծառայիս քո, և կա-
տարեա 'ի բարի զանդրուածս
իմ բարեխօսութեամբ սրբ-

բուհաց Աստուածածնին, և
Յովհաննու Մկրտչին, և սրբոյն
Ստեփաննոսի Նախավկային, և
սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսա-
ւորչին, և սրբոց Առաքելոց,
Մարգարէից, Վարդապետաց,
Մարտիրոսաց, Հայրապետաց,
Ճգնաւորաց, Կուսանաց, Մի-
անձանց, և ամենայն Սրբոց քոց
երկնաւորաց և երկրաւորաց:
Եւ քեզ փառք և երկրպագու-
թիւն անբաժանելի սուրբ
Երրորդութեանդ յաւիտեանս
յաւիտենից. ամէն:

ԱՂՕԹՔ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ա՛նակիզն Աստուած՝ անեղ Աստուած՝ անիմանալի Աստուած՝ անպարագրելի Աստուած՝ անծին Աստուած՝ ամենաբքայ Աստուած՝ ամենարարիչ Աստուած՝ ամենարփի Աստուած՝ ամենագէտ Աստուած՝ ամենարագ Աստուած՝ ամենաղ-

նադատ Աստուած՝ ամենամեծ Աստուած՝ ամենաղբիւր Աստուած՝ ամենարմատ Աստուած՝ ամենարձակ Աստուած՝ ամենաայց Աստուած՝ ամենաայցելու Աստուած՝ ամենաղդու ամենաղդիչ Աստուած՝ ամենաատաց Աստուած՝ ամենարթուն Աստուած՝ ամենաբաւ Աստուած՝ ամենաբարձրեալ Աստուած՝ ամենաբերկրեալ Աստուած՝ ամենաբաւական Աստուած՝ ամենաբարի Աստուած՝ ամենաբոյժ Աստուած՝ ամենաբուժիչ Աստուած՝ ամենաբուղխ Աստուած՝ ամենաբաշխ Աստուած՝ ամենաբաշխող Աստ-

տուած՝ ամենագով Աստուած՝
ամենագովելի Աստուած՝ ամե-
նագովեալ Աստուած՝ ամենա-
գութ Աստուած՝ ամենագթած
Աստուած՝ ամենագտիչ Աս-
տուած՝ ամենագանձ Աստուած՝
ամենագորով Աստուած՝ ամե-
նայայր Աստուած՝ ամենադա-
տաւոր Աստուած՝ ամենադա-
ւանեալ Աստուած՝ ամենադիր
Աստուած՝ ամենադարման Աս-
տուած՝ ամենադարմանիչ Աս-
տուած՝ ամենաեղերիչ Աս-
տուած՝ ամենաերբ Աստուած՝
ամենաշնորհ Աստուած՝ ամենա-
զօրեղ Աստուած՝ ամենազարդ
Աստուած՝ ամենազարդարող

Աստուած՝ ամենազարդարիչ
Աստուած՝ ամենազեղ Աս-
տուած՝ ամենափրկիչ Աստուած՝
ամենաէն Աստուած՝ ամենա-
էակ Աստուած՝ ամենաերկինք
Աստուած՝ ամենատուրբ Աս-
տուած՝ ամենաղորմ Աստուած՝
ամենամեծ Աստուած՝ ամե-
նամաքուր Աստուած՝ ամենա-
ընտրող Աստուած՝ ամենարն-
դունակ Աստուած՝ ամենարն-
դունող Աստուած՝ ամենարդ-
ձուն Աստուած՝ ամենաթագ
Աստուած՝ ամենաթագաւոր
Աստուած՝ ամենամարտանգ
Աստուած՝ ամենախիստան Աս-
տուած՝ ամենախիստող Աստուած՝

ամենախմաստ Աստուած՝ ամե-
նախրատ Աստուած՝ ամենաբոյս
Աստուած՝ ամենալիր Աստուած՝
ամենալուսին Աստուած՝ ամե-
նախնամ Աստուած՝ ամենա-
խնամող Աստուած՝ ամենախօս
Աստուած՝ ամենախրատ Աս-
տուած՝ ամենախորին Աստուած՝
ամենախորհուրդ Աստուած՝
ամենածագումն Աստուած՝ ա-
մենածաւալ Աստուած՝ ամե-
նակալ Աստուած՝ ամենակա-
ղող Աստուած՝ ամենակիր Աս-
տուած՝ ամենակրող Աստուած՝
ամենակայծ Աստուած՝ ամե-
նակատար Աստուած՝ ամենա-
կոչ Աստուած՝ ամենակէտ Աս-

տուած՝ ամենահաս Աստուած՝
ամենահատու Աստուած՝ ամե-
նահաստատ Աստուած՝ ամե-
նահաստատիչ Աստուած՝ ա-
մենաձիր Աստուած՝ ամենա-
ձեռն Աստուած՝ ամենաձե-
ռընտու Աստուած՝ ամենաղե-
կավար Աստուած՝ ամենաղամ-
բար Աստուած՝ ամենաճարակ
Աստուած՝ ամենաճառագայթ
Աստուած՝ ամենաճշմարիտ Աս-
տուած՝ ամենամաքրիչ Աս-
տուած՝ ամենամարդ Աստուած՝
ամենամարդասէր Աստուած՝ ա-
մենայարոյց Աստուած՝ ամե-
նայառաջ Աստուած՝ ամեն-
ուրեք Աստուած՝ ամենայորդոր

Աստուած՝ ամենայորդորիչ Աս-
տուած՝ ամենայայս Աստուած՝
ամենաշարժ Աստուած՝ ամե-
նաշուրջ Աստուած՝ ամենա-
շահ Աստուած՝ ամենաշահա-
ւոր Աստուած՝ ամենաշէն Աս-
տուած՝ ամենաուղղիդ Աս-
տուած՝ ամենաուղիղ Աստուած՝
ամենաուժեղ Աստուած՝ ամե-
նաուռոգ Աստուած՝ ամենաչա-
փող Աստուած՝ ամենապատիւ
Աստուած՝ ամենապարգև Աս-
տուած՝ ամենապատիչ Աս-
տուած՝ ամենապարզ Աստուած՝
ամենապարզիչ Աստուած՝ ա-
մենապահ Աստուած՝ ամենա-
պահող Աստուած՝ ամենապա-

րագրող Աստուած՝ ամենա-
պայծառ Աստուած՝ ամենա-
պարոյր Աստուած՝ ամենաջահ
Աստուած՝ ամենաջան Աս-
տուած՝ ամենաջամբ Աստուած՝
ամենառատ Աստուած՝ ամե-
նառատացուցիչ Աստուած՝ ա-
մենասրբիչ Աստուած՝ ամե-
նասահման Աստուած՝ ամե-
նասահմանիչ Աստուած՝ ա-
մենասանձ Աստուած՝ ամենա-
սանձող Աստուած՝ ամենաս-
փիւռ Աստուած՝ ամենատուն
Աստուած՝ ամենավարժիչ Աս-
տուած՝ ամենավարիչ Աս-
տուած՝ ամենամաքրիչ Աս-
տուած՝ ամենավայելուչ Աս-

տուած՝ ամենատէր Աստուած՝
ամենատիրող Աստուած՝ ամե-
նատեղ Աստուած՝ ամենատու
Աստուած՝ ամենատոն Աս-
տուած՝ ամենատես Աստուած՝
ամենատեսուչ Աստուած՝ ա-
մենապատիւ Աստուած՝ ամե-
նաքաւն Աստուած՝ ամենա-
բարիչ Աստուած՝ ամենայօղ
Աստուած՝ ամենացայտ Աս-
տուած՝ ամենացայտող Աս-
տուած՝ ամենացայգ Աստուած՝
ամենացնծութիւն Աստուած՝
ամենացանկ Աստուած՝ ամե-
նացանկալի Աստուած՝ ամե-
նափառք Աստուած՝ ամենա-
փայլ Աստուած՝ ամենափայլող

Աստուած՝ ամենափայլեալ
Աստուած՝ ամենափայլիչ Աս-
տուած՝ ամենափոյթ Աստուած՝
ամենափրկող Աստուած՝ ամե-
նափրկիչ Աստուած՝ ամենա-
քաւ Աստուած՝ ամենաքաւիչ
Աստուած՝ ամենաքարող Աս-
տուած՝ ամենաքարոզիչ Աս-
տուած՝ անճառ Աստուած՝
անճառաբքայ Աստուած՝ ան-
ճառաբքայութիւն Աստուած՝
անճառազատութիւն Աս-
տուած՝ անճառաղբիւր Աս-
տուած՝ անճառարարիչ Աս-
տուած՝ անճառապէնիպ Աս-
տուած՝ անճառարփի Աստուած՝
անճառահնչուր Աստուած՝ ան-

ճառախոր Աստուած՝ անճա-
ռաբարի Աստուած՝ անճառա-
բոց Աստուած՝ անճառա-
բուզխ Աստուած՝ անճառա-
գուլթ Աստուած՝ անճառազօր
Աստուած՝ անճառիմաստ Աս-
տուած՝ անճառաբուբ Աստուած՝
անճառաճագ Աստուած՝ ան-
ճառագով Աստուած՝ անճառ-
ողորմ՝ Աստուած՝ անճառա-
չափ Աստուած՝ անճառապա-
տիւ Աստուած՝ անճառավեհ
Աստուած՝ անճառափառք Աս-
տուած՝ անճառափայլ Աս-
տուած՝ անախտ Աստուած՝ ա-
նեղբ Աստուած՝ անեղծ Աս-
տուած՝ անբմբռնելի Աստուած՝

անժամանակ Աստուած՝ անլը-
ռելի Աստուած՝ անխարդախ
Աստուած՝ անծայր Աստուած՝
անկեղծ Աստուած՝ անհասա-
նելի Աստուած՝ անողջելի Աս-
տուած՝ անմեկնելի Աստուած՝
անսիշաչար Աստուած՝ աննինջ
Աստուած՝ անշարժ Աստուած՝
անսխալել Աստուած՝ անպատ-
մելի Աստուած՝ անկոխելի Աս-
տուած՝ աննեղելի Աստուած՝
անօրինակ Աստուած։
Բարի Աստուած՝ բարեմիտ
Աստուած՝ բարի բնութիւն
Աստուած՝ բարեաց բարի Աս-
տուած՝ բարեգութ Աստուած՝
բարեբաշխ Աստուած՝ բարե-

բարոյ Աստուած՝ բարեխոս-
հուրդ Աստուած՝ բարեաց
պարգեւող Աստուած՝ բարե-
սէր Աստուած։
Գովեալ Աստուած՝ գերիվերոյ
Աստուած՝ գերազարդ Աս-
տուած՝ գոհաբանեալ Աս-
տուած՝ գերապանծ Աստուած՝
գեղեցիկ Աստուած՝ գերա-
գոյն Աստուած՝ գոյացուցիչ
Աստուած։
Դատաւոր Աստուած՝ դատա-
ւորաց դէտ Աստուած՝ դի-
տապետ Աստուած՝ դատաւո-
րիչ Աստու

Թաղաւորաց Աստուած՝ Թաղեալ Աստուած՝ Թողիչ մեղաց Աստուած՝ Թողելոց յաւրութիւն Աստուած՝ Թշնամեաց սատակիչ Աստուած։
Ժառանգութիւն Աստուած՝ Ժամանակեալ Աստուած՝ Ժամանող Աստուած՝ Ժամանակաց Աստուած։
Ի սկզբանէ Աստուած՝ ինքնակամ Աստուած՝ ինքնագոյն Աստուած՝ ինքնակալ Աստուած՝ ինքնատար Աստուած՝ ինքնակարող Աստուած՝ ինքնիշխան Աստուած՝ իշխող Աստուած՝ ի բարձունս Աստուած՝ իմանալի Աստուած։

Լոյս Աստուած՝ լոյս անընտրելեր Աստուած՝ լոյս Թափանցիկ Աստուած՝ լուսագգեստ Աստուած՝ լուսաւորիչ Աստուած՝ լուսազարդ Աստուած՝ լուսատու Աստուած՝ լուսաշեմ Աստուած՝ լոող Աստուած՝ լիութիւն Աստուած՝ լցուցիչ Աստուած։
Խոր անքննին Աստուած՝ խաղաղութիւն Աստուած՝ խաղաղարար Աստուած՝ խնամող Աստուած՝ խնամիչ Աստուած՝ խրատիչ Աստուած՝ խանդաղատող Աստուած՝ խարհուրդ Աստուած՝ խարհրդապետ Աստուած՝ խնդրուած Աստուած՝

խորհրդագէտ Աստուած՝ խրնդ-
ղող Աստուած՝ խոնարհ Աս-
տուած։
Ծագումն Աստուած՝ ծնող Աս-
տուած՝ ծագող Աստուած՝ ծա-
բաւելոց Աստուած՝ ծանու-
ցեալ Աստուած՝ ծանուցիչ
Աստուած՝ ծառայից տէր Աս-
տուած՝ ծածկատես Աստուած՝
ծածկագէտ Աստուած՝ ծայր
Աստուած։
Կենդանի Աստուած՝ կենդա-
նարար Աստուած՝ կենդանա-
տու Աստուած՝ կենդանացու-
ցիչ Աստուած՝ կերակրող Աս-
տուած՝ կամարար Աստուած՝
կեանք Աստուած՝ կամեցող

բարեաց Աստուած՝ կատա-
րեալ Աստուած՝ կառավարող
Աստուած՝ կուրաց լուսատու
Աստուած։
Հայր Աստուած՝ հօր որդի Աս-
տուած՝ հոգի տուրբ Աստուած՝
հաւատ Աստուած՝ համերց
լեզուատու Աստուած՝ հոգւոց
ազատիչ Աստուած՝ հրաժարան
Աստուած՝ հրաւիրող Աստուած՝
հինաւուրց Աստուած՝ հա-
րուստ Աստուած՝ հանուրց Աս-
տուած՝ հաւատարիմ Աս-
տուած։
Ձայն Աստուած՝ ձայնող Աս-
տուած՝ ձեռնտու Աստուած՝
ձայնից լսող Աստուած՝ ձիր Աս-

տուած՝ ՃԻրաքաշխ Ա.ստուած։
Զեկավար Ա.ստուած՝ զեկա-
պետ Ա.ստուած՝ զամպար Ա.ս-
տուած։
Ճշմարիտ Ա.ստուած՝ Ճշմար-
տութիւն Ա.ստուած՝ Ճշմար-
տանէր Ա.ստուած՝ Ճարտարա-
պետ Ա.ստուած՝ Ճառագայթ
Ա.ստուած՝ Ճառագայթեալ Ա.ս-
տուած՝ Ճախ Ա.ստուած՝ Ճա-
շակ Ա.ստուած՝ Ճար Ա.ստուած՝
Ճանապարհ կենաց Ա.ստուած՝
Ճանապարհ բարեաց Ա.ս-
տուած՝ Ճառ Ա.ստուած՝ Ճո-
ռամ Ա.ստուած։
Մեծարեալ Ա.ստուած՝ մեծա-
պատիւ Ա.ստուած՝ մաքրիչ Ա.ս-

տուած՝ մաքրութիւն Ա.ս-
տուած՝ մաքրող Ա.ստուած՝
մահու լուծանող Ա.ստուած՝
մեղաւորաց դարձ Ա.ստուած։
Յայտնութիւն Ա.ստուած՝ յա-
ւիտեան Ա.ստուած՝ յաւիտե-
նից Ա.ստուած՝ յարութիւն Ա.ս-
տուած՝ յուսացեալոց Ա.ստուած՝
յուսադրող Ա.ստուած՝ յարու-
ցիչ Ա.ստուած՝ յառաջ Ա.ս-
տուած։
Ներելոց յոյս Ա.ստուած՝ նոր-
բահրաշ Ա.ստուած՝ նաւապետ
Ա.ստուած։
Շնորհ Ա.ստուած՝ շնորհատու
Ա.ստուած՝ շուրջ Ա.ստուած՝
շուրջանակի Ա.ստուած՝ շնոր-

Հոգ Աստուած՝ Հնորհաբեր
Աստուած՝ Հաւիդ Աստուած։
Ողորմած Աստուած՝ ողորմու-
թիւն Աստուած՝ ուղիղ Աս-
տուած՝ ուղղորդ Աստուած՝
ուղղորդասէր Աստուած՝ ուղ-
ղորդապետ Աստուած՝ ուղ-
ղորդիսոս Աստուած՝ ուղղոր-
դաբան Աստուած։
Զարատեաց Աստուած՝ Հա-
րաստատ Աստուած՝ Հարա-
մերժ Աստուած՝ Հարաբարձ Աս-
տուած՝ Հարահերձ Աստուած՝
Հարայաղթ Աստուած։
Պահապան Աստուած՝ պահ-
պանիչ Աստուած՝ պետ Աս-
տուած՝ պետական Աստուած՝

պատուելի Աստուած՝ պարու-
նակիչ Աստուած։
Զահ Աստուած՝ Զահալոյս Աս-
տուած՝ Զահապայծառ Աս-
տուած՝ Զան Աստուած՝ Զամ-
բող Աստուած՝ Զերմեռանդու-
թիւն Աստուած։
Ռահ Աստուած՝ ռահ լոյս Աս-
տուած՝ ռատաքաշիս Աստուած՝
ռատափայլ Աստուած՝ ռետին
քաղցր Աստուած՝ ռահավարժ
Աստուած։
Սուրբ Աստուած՝ սրբութիւն
Աստուած՝ սաբաւոթ Աստուած՝
սէր Աստուած՝ սիրելի Աս-
տուած՝ սահմանադիր Աս-
տուած՝ սոեղծող Աստուած՝

սրբոց Աստուած՝ սոսկալի Աստուած։

Վեհ Աստուած՝ վեհապշին Աստուած՝ վայելչութիւն Աստուած՝ վերակացու Աստուած՝ վարժիչ Աստուած։

Տէր Աստուած՝ տեսող Աստուած՝ տիւ Աստուած՝ տրիչ բարեաց Աստուած՝ տրտունջ մեղելոց Աստուած։

Բաբուն Աստուած՝ բարբունապետ Աստուած՝ բախտաբար Աստուած։

Ցնծութիւն Աստուած՝ ցանկալի Աստուած՝ ցաւոց բժիշկ Աստուած՝ ցողահոս Աստուած։

Փառք Աստուած՝ փառաւոր

բեալ Աստուած՝ փառահեղ Աստուած՝ փառաբանեալ Աստուած՝ փրկիչ Աստուած՝ փրկող Աստուած՝ փարթամ Աստուած՝ փարատիչ ցաւոց Աստուած՝ փառաղօր Աստուած՝ փառք 'ի բարձունս Աստուած։

Քահանայապետ Աստուած՝ քերովբէանիստ Աստուած՝ քաւիչ Աստուած՝ քաւութիւն Աստուած՝ քաւարան Աստուած՝ քարոզիչ Աստուած՝ քննող Աստուած։

Օրէնք Աստուած՝ օրինադիր Աստուած՝ օրհնիչ Աստուած՝ օրհնեալ Աստուած՝ օրհնաբանեալ Աստուած։

Քո սուրբ և սահեղ անուանդ զօրութեամբ՝ Տէր Աստուած ամենակալ, եղիցիս պահապան ծառայիս։

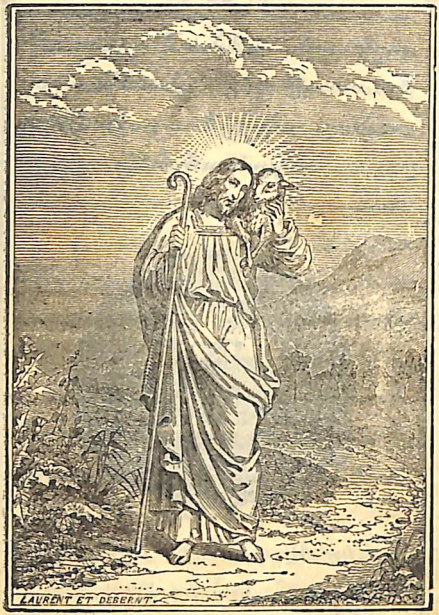

Ահա գառն Աստուծոյ՝
որ բառնայ զմեղս աշխարհի։

ԱՂՕԹՔ

Վասն կապանաց դիւաց եւ կախարդաց, աղանդաւորաց եւ վասն գառասանի յաջողելոյ։

Թագաւոր հզօր, ապաւէն ծարաւելոց, փրկիչ նեղելոց, որ վասն մեր խոնարհեցար 'ի Հայրական ծոցոյ և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ վասն մերոյ փրկութեան, մատնեցար, ըմբռնեցար, չարչարեցար, խաչեցար և թաղեցար և յարեար 'ի մեռելոց,

եւ համբարձար փառօք առ
Հայր. զարթո՛ զզօրութիւն քո
եւ եկ ՝ի կեցուցանել զգինս
արեան քոյ Տէր. և մի՛ տար
գերիլ սատանայի զքո փրը-
կեալս եւ մի՛ տար բնակու-
թիւն չարին՝ զտաճար ա-
նուանդ քում սրբոյ. եւ մի՛
զլքեալս քեզ մարմին և ան-
դամ թողուլ ՝ի կոխումն և՝ի
կատականս չարին. այլ զթո՛
՝ի քո արարածս արարչական
սիրով. Տէր ողորմեա մեզ,
զի ՝ի խաչ քո պարծելով պար-
ծեցաք, եւ պահելով պա-
հեսցէ զմեզ յերեւելի եւ
յաներեւոյթ թշնամւոյն. եւ

լեցի պահապան ծառայիս Ա-
տուծոյ. ամէն:

Զար իշխանքն հալածին,
Ոբք ընդ ծառայս քո մարտնչին,
Երեւելով նշան խաչին,
Աներեւոյթք կործանեսցին:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆ
ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, զհետ եղեն նոքա կոյրք երկու. աղաղակէին և ասէին. Ողորմեա՛ց մեզ որդի Դաւթի։ Եւ իբրեւ եկն 'ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն, և ասէ ցնոսա Յիսուս. Հաւատա՞ք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ Ա՛յո՛, Տէր. Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա՝ և ասէ. Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։ Եւ բացան աչք նոցա. և սաստեաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ.

Զգոյշ կացէք, մի՞ ոք գիտասցէ։ Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն։ Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա մատուցին առ նա այր մի համր դիւահար։ Եւ յելանելն դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան ժողովուրդքն եւ ասեն թէ և ոչ երբէք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յԻսրայէլի։ Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս։

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ
ՈՐ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն կողմն գալիլեացւոց։ Եւ վաղվաղակի ելեալ 'ի ժողովարդենէն, եկն 'ի տուն Սիմոնի և Անդրեայ, Յակոբու և Յովհաննու հանդերձ։ Եւ զքանչ Սիմոնի դներ ջերմացեալ, վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա։ Եւ մատուցեալ յարոյց զնա, կալեալ զձեռանէ նորա. եւ եթող զնա տենդն եւ պաշտէր ըզնոսա։ Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ 'ի մտանել արեգականն,

բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդիւահարս. և էր ամենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրուռնան։ Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս 'ի պէս պէս ախտից և դեւս բազումս եհան, և ոչ տայր խօսիլ դիւացն, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆ

ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ելն ի լեառն կալ յաղօթս, և հանէր զգիշերն ի գլուխս յաղօթսն Աստուծոյ։ Եւ իբրեւ այդ եղեւ՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց ի նոցանէ երկոտասանս, զորս եւ առաքեալս անուանեաց։ Զ Սիմոն՝ զոր եւ Պետրոս անուանեաց, և զԱնդրէաս զեղբայր նորին և զՅակոբոս և զՅովհաննէս, եւ զՓիլիպպոս

և զԲարթուղիմէոս։ Եւ զՄատթէոս և զԹովմաս, եւ զՅակոբոս Ալփեայ, և զՍիմոն զկոչեցեալն Նախանձայոյզ, և զՅուդա Յակոբայ, և զՅուդա Իսկարիովտացի՝ որ եղեւ իսկ մատնիչ։ Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ ի տեղի մի տափարակ, և ժողով աշակերտացն նորա և բազմութիւն յոյժ ժողովրդեանն, յամենայն Հրէաստանէ և Յերուսաղեմէ՝ և յայնմ կողմանէ, եւ ի ծովեզերէն Տիւրոսի և Սիդոնի, որք եկին լսել ի նմանէ, եւ բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց. և նեղեալքն յայսոց

պղծոց բժշկէին։ Եւ ամենայն ժողովուրդն խնդրէր մերձենալ 'ի նա, զի զօրութիւն բաղում ելանէր 'ի նմանէ և բժշկէր զամենեսին։

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Յետ այսորիկ ոչն էր Հրէից, և ել Յիսուս Յերուսաղէմ։ Եւ էր Յերուսաղէմ 'ի Պրոպատիկէ աւազանին որ կոչէր եբրայեցերէն Բեթհեզդայ, հինգ սրահ։ Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որք ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ։ Եւ հրեշտակ Տեառն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն, եւ

յուզէր զՋուրան. և որ նախ
'ի շարժումն ջուրցն իջանէր
յաւազանն՝ բժշկէր, ոչ ու-
նելով նշան հիւանդութեան։
Եւ անդ էր այր մի, որոյ երե-
սուն և ութ ամ էր 'ի հիւան-
դութեան իւրում։
Զնա իբրեւ եսես Յիսուս զի
անկեալ դնէր, և գիտաց ե-
թէ բազում ժամանակք են
այնու հետեւ, ասէ ցնա. Կա-
միս ողջ լինիլ։ Պատասխանի
ետնէա հիւանդն. Տէր, ոչ զոք
ունիմ, թէ յորժամ ջուրքն
յուզիցին, արկցէ զիս յաւա-
զանն. և մինչ ես դանդաղիմ,
այլ ոք քան զիս յառաջագոյն

իջանէ։ Ասէ ցնա Յիսուս. Արի
առ զմահիճս քո և գնա։ Եւ
ողջացաւ այրն, եւ յարեաւ,
էառ զմահիճս իւր և գնայր.
Եւ էր շաբաթ յաւուրն այն-
միկ։

ԴԱՐՁ

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Ես Կիպրիանոս ծառայ Աստուծոյ, յԱնտիոք քաղաքէ, ազգաւ Հելլենացի, առն հեթանոսի որդի. անուն հօր իմոյ Եդեսիա, և մօր իմոյ Կղոդիա. յորժամ ծնայ ես յորովայնէ մօր իմոյ, ծնողք իմ նուիրեցին զիս յաստուծն դիցելիս պաշտօնեայ կռոց, ես

եռուն զիս յուսումն գիտու-
թեան, եւ զամենայն ուսայ
զկախարդական գիրս առա-
ւել քան զՍիմոն և զՆաքովը,
և եղէ հաստատ ամենայն հնա-
բագիտութեանց. բազում
անգամ ելանէի յօդս, և կա-
խարդութեամբ գնայի 'ի վե-
րայ ծովու. և էին 'ի հրամանս
իմ ամենայն գունդք դիւաց.
և զոր ինչ խորհէի՝ առ ժա-
մայն կատարէր։ Ելանէի յա-
պարանոն, և առնէի զշաւիղս
արեգականն և զլուսնին յե-
րեսս իմ, և երեսք իմ փայ-
լէին իբրեւ զարեգական, ես
կատարէի զկամս դիւաց մե-

ծաւ ուրախութեամբ, և էի
մոլորեալ 'ի գործս չարու-
թեան, և ոչ ճանաչէի զԱս-
տուած, և զամենեսեան գայ-
թակղեցուցանէի յաղագս չար
արուեստին իմոյ. զոմանս ա-
ջացաւ առնէի, զոմանս գըլ-
խացաւ, զոմանս քամոտ, զո-
մանս ջերմնոտ, զոմանս հի-
ւանդ, զոմանս յաղագս վա-
ըէի, զոմանց զգոյն յերեսացն
ջոջէի, զոմանց զմիտս մոլորե-
ցուցանէի, զոմանս ատելիս
առնէի իւրեանց ազգին, զայլ
եւ զկին արկանէի ընդ մի-
մեանս, և տայի նոցա ատել
զմիմեանս, և զայլ բազում

չարիս դիւականս առնէի 'ի
վերայ երկրի. և այնչափ հը-
մուտ եղէ դիւացն՝ զի ոչ մը-
նաց գործ եւ ոչ խորհուրդ
զոր ոչ գիտացի, գիտացի եւ
զբազմութիւն դիւաց. զի որ-
պէս ջուր որ ելանէ յաղբե-
րաց՝ այնպէս ելանեն դեւք
և պատրեն և խաբեն զորդիս
մարդկան. զոր Տէր Աստուած
հեռացուսցէ 'ի ծառայէս Աս-
տուծոյ։

Եւ կապէի կախարդութեամբ
իմով զերկինս՝ որ ոչ տայր
զանձրեւ. զերկիր՝ որ ոչ բուս-
տացանէր զսերմանիս իւր.
զարեգակն և զլուսին և զաս-

տեղս հաստատութեան. զը-
ծառս՝ որ ոչ տային պտուղս.
զծով՝ որ ոչ տայր զալիս իւր,
զձկունս՝ որ ոչ լողային 'ի
ծովս. զգետս՝ որ ոչ դնային.
զաղբիւրս՝ որ ոչ բղխէին.
զթռչունս՝ որ ոչ վերանային
յօդս. զանասունս՝ որ ոչ
յղանային, զյղիս՝ որ ոչ ծնա-
նէին. զկանայս՝ որ ոչ յղա-
նային. զեռունս՝ որ ոչ զե-
ռային. զվաստակաւորս՝ որ
ոչ վաստակէին. զվաճառա-
կանս՝ որ ոչ վաճառէին. զո-
դրն, որ ոչ թնդայր. և կա-
պէի զերկինս օդօքն և զեր-
կիր ամենայն զեռնօք, որ ոչ

անցանէին ընդ հրամանս իմ։
հազար հարիւր եօթանասուն
երկու աղանդք կանանց եւ
կախարդաց, եւ արանց ա-
ղանդաւորաց։ Արձակ երի-
տասարդ մի որոյ էր անուն
Ագղաւիդոս, ցանկացաւ գե-
ղեցիկ կուսի միում, որոյ անունն
էր Յուստիանէ, առնուլ զնա
'ի կնութիւն և ոչ կարէր։ և
առաքեաց բազում պատուա-
կան ինչս, ոսկի և արծաթ և
գեղեցիկ հանդերձս, և կոյսն
ոչ հաւանեցաւ եւ դարձոյց
անարգանաք։ եւ առեալ ե-
րիտասարդն զամենայն ինչս
գնաց առ Կիպրիանոս, և նա

ասէ։ Ես դարձուցանեմ զնա
'ի կամս քո։ և առաքեաց զմի
'ի դիւացն առ Յուստիանէ,
և նա սուրբ աղօթիւքն հա-
լածեաց զնա։ և ապա առա-
քեաց զդեւն պոռնկութեան,
եւ եղեալ դիւին 'ի կերպա-
րանս կնոջ պառաւոյ, և գը-
նացեալ 'ի դուռն սուրբ կու-
սին 'ի գիշերի եւ ասէ։ Ո՛վ
դուստր իմ՝ զայս գիշեր ընդ
քեզ կացից յաղօթս։ և մը-
տեալ դեւն առ կոյսն և կային
յաղօթս զողջոյն գիշերն միա-
բան։ և ապա ասէ սատանայ,
Ո՛վ դուստր, 'ի կուսութենէ
ոմ իցէ վարձս ընկալեալ։ Եւ

եթէ չէր ամուսնացեալ, ուս-
տի էին նախահարք. մարդա-
րէք, առաքեալք, հայրա-
պետք. Եկ երթիցուք առ մեծն
Կիպրիանոս եւ ամուսնացիր,
եւ ապա իմացեալ կուսին
եթէ դիւական էր բանն,
եհան զնշան խաչին 'ի վերայ
մարմնոյ իւրոյ, եւ կնքեաց
զանձն, և դեւն հալածեցաւ
և անարեւոյթ եղեւ ահիւ և
դողութեամբ, եւ գնաց առ
Կիպրիանոս: Եւ Կիպրիանոս
ասէ ցդեւն. զինչ իցէ զի եր-
կիւղիւ դողաս եւ սասանիս.
ասէ դեւն. Տեսի զնշան խա-
չին և երկիւղիւ դողամ և սա-

սանիմ: Ասէ Կիպրիանոս,
Զինչ իցէ նշան խաչին, որ զարշ-
հուրեցուցանէ զքեզ: Ասէ
դեւն ցԿիպրիանոս. Երդուիր
զի ոչ ուրանաս զմեզ, և ես
ասեմ քեզ զամենայն խորհուրդս մեր և զնշան խաչին:
Եւ երդուաւ Կիպրիանոս 'ի
սուտ և 'ի սնոտի պաշտամունս
նոցա՝ եթէ ոչ ուրանամ զձեզ:
Եւ սկսաւ դեւն պատմել մի
ըստ միոջէ զամենայն և ասէ:
Աստուած զմարդ արար 'ի հող
ղոյ, զԱդամ. և ասէ. Եկայք
հրեշտակք եւ հրեշտակա-
պետք, երկիրպագէք ձեռա-
գործին իմոմ Ադամայ. այլ

դասք դիւաց հպարտացան և
ոչ խոնարհեցան երկիրպա-
գանել Ադամայ. բարկացաւ
Աստուածութիւնն եւ զեր-
կինս պատառեաց և զդիւաց
գունդս 'ի վայր ելից, զանթիւ
զօրս մեր. և շինեցաք ապա-
բանս և դժոխք անուանեցաք,
և զհոգիս արդարոց և մեղա-
ւորաց մինչեւ ցՅովհաննէս
Մկրտիչ, զամենայն ըմբռ-
նեցաք եւ 'ի դժոխս ածաք։
Յետոյ առաքեաց Աստուած
զՈրդին իւր Միածին՝ որ եկն
եւ ծնաւ 'ի սուրբ կուսէն
Մարիամայ Աստուածածնէն,
զմեռեալս յարոյց, զբորոս

սրբեաց, զկաղս գնացոյց,
զկոյրս լուսաւորեաց եւ զայլ
բազում սքանչելիս արար.
մատնեցաւ 'ի Յուդայէ և խա-
չեցաւ 'ի Հրէից և թաղեցաւ
եւ յարեաւ 'ի մեռելոց, եւ
խաչիւն իւրով զդժոխս աւե-
րեաց և համբարձաւ առ Հայր
յերկինս, և գալոց է միւսան-
գամ դատել զկենդանիս եւ
զմեռեալս, եւ խաչիւն իւ-
րով լուսաւորէ զամենայն ա-
բարածս։ Հաւատացեալքն
ուրախ լինին եւ ուրացողք
կածեսցին։

զի նա միայն է ճշմարիտ Աստուած, և կուռքն դեւք են և ստոնայ։ Եւ ապա այրեաց զամենայն գիրս կախարդութեան իւրոյ, գնաց առ Եպիսկոպոսն քաղաքին, և մկրտեցաւ և ձեռնադրեցաւ քահանայ, և զկնի աւուրց՝ Եպիսկոպոս։ և զաղօթս արար և ասէ. Տէր Աստուած իմ, սիրեցի զքեզ և ծանեայ ի ձեռն սուրբ Հայրապետին Մատթէոսի եւ Յուստինեայ կուսին զզօրութիւն խաչի քոյ. ողորմած Աստուած, ողորմեայ ինձ որպէս աւազակին. քաւեա զիս որպէս զԶաքէոսն. ար-

Այս է նշան խաչին զոր տեսանեմք եւ զարհուրիմք եւ սոսկամք. և ապա Կիպրիանոս ի միտս իւր եկեալ ասէ. Եթէ նշան խաչին այդչափ զօրութիւն ունիցի, ապա խաչեալն սրչափ եւս առաւել։ Ես հաւատամ ի Քրիստոս, եւ ի զօրութիւն խաչին, եւ յԱստուած Հայր ամենակալ՝

դարայն զիս որպէս զմաքսաւորն. հան զիս 'ի գբոյ մեղաց՝ որպէս զԵրեմիա և զԴանիէլ 'ի գբոյ բանտին. զի՞նչ յինէն զբռնութիւն թշնամւոյն՝ որպէս զհուր երից մանկանց 'ի Բաբելոնի հողմաբեր ցողոմն օրհնութեան:

Եւ զոր յառաջն կապէի ջուր և դիւական աղանդօք, այժմ արձակեալ եմ զամենայն կապեալսն հրամանաւն Աստուծոյ. կացցեն երկինք և երկիր 'ի հաստատութեան իւրեանց. հող զբոյս դալար բուսուսցէ. ծառք զպտուղս իւրեանց տացեն, և ամենայն կապեալքն

արձակումն առցեն յանուն Ամենասուրբ Երրորդութեանն Աստուծոյ:

Երդմնեցուցանեմ զքեզ, սատանայ, անուամբն Աստուծոյ Յիսուսի Քրիստոսի տեառն մերոյ, և 'ի հազար և մի անունն Աստուծոյ, որ զԱդամն և զԵւա բարկացոյց, և զինն դասս հրեշտակաց՝ որ ելանեն եւ իջանեն յԱդրիսպոլիս քաղաք, և յանուն սերովբէից՝ որ կան 'ի սպասաւորութիւն Որդւոյն Աստուծոյ, և աքօղելով ծածկեն զերեսս իւրեանց եւ երգեն, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր զօրութեանց,

լի են երկինք և երկիր փա-
ռաք քո։
Երդ մեցուցանեմ զձեզ դեպք
Հաբք եւ որդիք սատանայի,
որ էք օգնական ամենայն կա-
խարդաց եւ չարագործաց։
Երդ մեցուցանեմ զձեզ դեպք
'ի գեղեցկութիւն Ադամայ,
'ի վայելչութիւն դրախտին,
'ի խնարհութիւն ամենայն
սրբոց, եւ 'ի սէր ամենայն
մարտիրոսաց, 'ի պատարագն
Աբելի 'ի կոչել զանուն Տեառն
Ենովայ, յարդարութիւն
Նոյի, 'ի քահանայութիւն
Մելքիսեդեկի, 'ի հաւատս
և հիւրընկալութիւն Աբրա-

համու, 'ի կապանան Սահա-
կայ, 'ի պատրանս Յակովբայ,
'ի գեղեցկութիւն Յովսեփայ
'ի համբարձումն Եղիայի, 'ի
հնազանդութիւն Եղիսէի, 'ի
տախտակն Մովսիսի, 'ի պատ-
մուճանն Ահարոնի, որ զարդ-
արեալն էր երկոտասան ա-
կամբք, որ օրինակ էին եր-
կոտասան Առաքելոցն Քրիս-
տոսի. 'ի քնարն եւ 'ի Սաղ-
մոսն Դաւթի, 'ի մատանին
Սողոմոնի, 'ի գաւազանն Մով-
սիսի, և յաղթութեան Ահարոնի,
յաւետիսն Գաբրիէլի զոր ետ
սուրբ կուսին Մարիամու. 'ի
ծնունդն և 'ի մկրտութիւնն

Յիսուսի Քրիստոսի որ մկրտեցաւ 'ի Յորդանան 'ի Յովհաննէ, և 'ի սուրբ հրամանն որ հրամայեցին անդամալուծին թէ՝ Ա.բի, առ զմահիճս քո, և 'ի Թուքն որ եբաց զաչս կուրին, և 'ի գալուստն յաւանակաւ յԵրուսաղէմ, 'ի յարութիւնն Ղազարու, 'ի մատնումն և 'ի խաչելութիւն Քրիստոսի, 'ի գերեզմանն եւ 'ի բեւեռն Քրիստոսի, 'ի փչեղէն պատկն և 'ի հեղումն արեան Ողջոյն Աստուծոյ որ հեղաւ 'ի վերայ սուրբ Խաչին։ Երդմնեցուցանեմ և կապեմ և հալածեմ զձեզ դեւք չարք,

յարութեամբն և համբարձմամբն Քրիստոսի, և 'ի գալուստն՝ Հոգւոյն սրբոյ, և այլակերպութեամբն Քրիստոսի, որ այլակերպեցաւ 'ի Թափորն։ ոչ ունիք իշխանութիւն դեւք եւ աղանդք եւ կախարդութիւնք արանց և կանանց մերձենալ 'ի ծառայս Աստուծոյ։

Երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի բանն անսպառ, 'ի լոյն անձառ, 'ի Թագն անպատում՝ որ հրեշտակացն զարհուրելի, 'ի Թագաւորն տսկալի, 'ի մատանին Սողոմոնի, 'ի կապանն պղնձիա, 'ի տախտակն Մովսի-

սի՝ գրեալ մատամբն Աստու-
ծոյ, յաղօթսն Ա.հարուքի,
'ի պատմուճանն ցանկալի,
'ի սուրբն Սինայ, 'ի քառաս-
նօրեայ պահս Մովսիսի, 'ի
սուրբ արիւն մանկանցն Բեթ-
լեհեմի, յարդարութիւն Նոյի,
'ի հաւատս Ղովտայ, 'ի կարգն
Մելքիսեդեկի, յաւետիան
Գաբրիելի, յաթոռն Ջորեք-
կուսի՝ որոյ մի կողմն մարդոյ
էր նման իմաստնոյ և բանա-
ւորի, մին 'ի կերպարանս էր
առիւծու՝ որոյ տեսիլն հուր
կիզելի, մին ահեղ և սքան-
չելի և զտեսիլ հրեղէն եզին
ունէր, միւսն ունէր զթեւ

արծուոյ ահաւոր տեսլեամբ
քան զամենայն և զարմանալի,
որոյ վերայ նստեալ բազմէր
Տէրն և Աստուած ամենայնի.
ուր այս անուանք սուրբք յի-
շեսցին, գիրք և հրամանք պա-
տահին, ջարն 'ի բաց միշտ
հալածի, կապանք եւ յու-
ռութք լուծանին 'ի ծառայից
Աստուծոյ. ամէն։

Ցոյց մեզ Տէր զողորմութիւնս
քո, եւ զփրկութիւնս քո
տուր մեզ։

Որպէս զի մեծ են գործք քո
Տէր, եւ յոյժ խոր են խոր-
հուրդք քո։

Ա.ՂՕԹՔ

Երանելւոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ ասացեալ առ սուրբ Աստուածածին։

Աստուածածին մայր Քրիստոսի եւ ծնող միածնի Հօր. բարձող անիծից և պարծանք ազգի մարդկան։ Յերկնային զօրացն երանեալ և հողեղինացս օրհնաբանեալ. միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան, հաշտարար ընդ արարածս. թագ և պսակ կուսից և համարձակ բարեխօս վասն մեզաւորաց։ Մեղուցեալս ամենայնի անկանիմ առաջի քո, և աղաչեմ

զքեզ եբրեւ զնայն ինքն ըզմարմնացեալն 'ի քէն. բարեխօսեա՛ վասն իմ առ բանն Աստուած՝ զոր ծնար մարմնով. զոր կերակրեցեր, զկերակրիչն ամենայն կենդանեաց։

Աղաչեա՛ վասն մեր զանդրանիկդ քո։ Կա՛ց կանգուն առաջի նորա ցուցմամբ սուրբ ստեանցդ։ Կացո՛ առաջի նորա միջնորդ և բարեխօս զմանկուԹիւն իւր. զկաթամբ սրնանիլն որպէս մանուկ. զուսովդ բառնիլն. զգրկօք գըգուիլն. զշրթամբք համբուրիլն. զողջագուրիլն որպէս տղայ. զերթ և զեկն քո ընդ

նմա, յԵգիպտոս և՛ի Նաղաբէթ եւ յամենայն տեղիս. զորոմութեամբ տագնապիլն քո վասն նորա՝ ի ժամ չարչարանացն. զյանձնարարութիւն քո առ Յովհաննէս, յորժամ հեղուսեալ կայր վշտօք՝ ի վերայ խաչին. զդառն արտասուսն քո՝ զոր վասակօրէն հեղուիր յորժամ տեսանէիր զնա վանգեալ՝ ի վերայ խաչին. վասն որոյ մասնատասան տառապէիր կսկծակոծ, վասն չարչարանացն. վասն սատիկ ծարաւմանն. վասն ճաշակման լեղւոյն՝ քացախին. վասն տեսանելւոյն զքրոնոտեսակ ա-

բեան իկնումն. վասն իկուցանելոյն՝ ի խաչէն արիւնազանգ մարմնո

արեամբն դրոշմեսցէ զգե-
րեալս 'ի դպրութիւն կենացն
անվախճանից ընդ ամենայն
սուրբս իւր։
Եւ քեզ երկրպագութիւն 'ի
մեղուցեալ ոգւոյս, ամենա-
սուրբ կոյս, բարեխօս լեր ծա-
ռայիս Աստուծոյ. ամէն։

ԱՂՕԹՔ

Երանելւոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ
վասն Ճանապարհի։

Առաջնորդ կենաց, Ճանա-
պարհ Ճշմարտութեան տէր
մեր Յիսուս Քրիստոս։ Որ ա-
ռաջնորդեցեր Յովսեփայ յԵ-
գիպտոս, եւ Իսրայելացւոց
ընդ ծովն կարմիր, և Մովսի-
սի 'ի լեառն Սինէական, եւ
ժողովրդեանն յերկիր պար-
գեւացն, եւ Կղէոփասացն
Ճանապարհակից եղեր յեմ-
մաւուս։
Աղաչեմ զքեզ Տէր, առաջ-
նորդեա՛ ինձ և եղբարց իմոց

գնալ խաղաղութեամբ զա-
ռաջիկայ ընթացս. փրկեա՛ յե-
ռելի և յաներեւոյթ թըշ-
նամւոյն, և բարի առաջնոր-
դեա՛ի դէմ եդեալ՝ի տեղին.
զի դու ես ճանապարհ և ճըշ-
մարտութիւն եւ կեանք մեր
և քեզ փառք և երկրպագու-
թիւն այժմ և միշտ և յաւի-
տեանս յաւիտենից։

ԱՂԵՐՍ

ՎԱՍՆ ԶԱՒԱԿ ԾՆԱՆԵԼՈՅ

Աստուած բոլորից, անճառ մեծութիւն, հզօր զօրութիւն, ամենակարող բարերարութիւն։ Առ քեզ հայի ամենայն ակն տեսողի։ Նայեա՛ց՝ի պաղատանս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից եւ աղաչեաց. որպէս Աննայի լուար հեծութեան, և ետուր նմա զմեծն Սամուէլ. և Յովակիմայ և Աննայի զամենօրհնեալն Մարիամ. և Զաքարիայի և Եղիսաբեթի պարգեւեցեր զաւակ զսուրբ Կարա-

պետն և զՄկրտիչն Յովհան-
նէս։ Նոյն ողորմութեամբդ քո
պարգեւեա և տուր սոցա զա-
ւակ բարի Ծառայիս Աստու-
ծոյ. ամէն։

Զայն բարբառոյ յանապատի,
Ս. Յովհաննէս դու ամլորդի.
Անմեղ գառինն անարատի,
Վկայ եղեր դու կրկնակի։

Բարեխօսութեամբ սրբոյ
մարգարէիցս Մովսիսի և Ա-
հարոնի, Նաթանայ եւ Սա-
մուէլի, Դաւթի, Ամոսայ, Մի-
քիասայ, Աբդիասայ, Յովհան-
նու Նաւում ընդ Ամբակու-
մի, Սոփոնիայ և Անգէի, Մա-

զաքիա ընդ Դանիէլի, Զա-
քարիա ընդ Եզեկիելի, և ա-
մենայն սրբոց դասու. պա-
հպան լիցին Ծառայիս Աս-
տուծոյ. ամէն։

ԱՂԵՐՍ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ ՆԱԽԱՎԿԱՅՆ

Ի՛քէն հայցեմք արտասուագին.
Նախավկայ Տեառն արարչին.
Ս. Ստեփաննոս բացող երկնին.
Տեսող զՅիսուս յաջմէ ծնողին.
Լե՛ր բարեխօս արեամբ քոյին
Տալ մեզ հանգիստ՝ Իյանկողնին
Արթուն լինիլ յառաւօտին.
Բարեբաներ զլոյսն անքննին.

ԱՂՕԹՔ

ԶՕՐԱՒՈՐ ԱՌ ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԶՕՐՍ

Անեղ անմահ արարչին ըս-
պասաւորք անմարմինք՝ վե-
րին զօրացն դասապետու-
թիւնք։ Ամենոքդ, քերովբէք
և Սերովբէք, Տէրութիւնք,
Զօրութիւնք եւ Իշխանու-
թիւնք, Պետութիւնք, Հրեշ-
տակապետք եւ Հրեշտակք,
Միքայէլ և Գաբրիէլ, Պետք
վերնական զօրացն դասուց.
որք անլռելի ձայնիւ փառա-
բանութիւն մատուցանէք Ա-
մենասուրբ Երրորդութեանն,

և երեքսրբեան ձայնիւ եղա-
նակէք զերգս ասելով, Ողոր-
մեա՛ դու ստեղծեր մի կորու-
սաներ. զգործս ձեռաց քոց
մի՛ անտես առներ. օգնական
և պահապան լերուք ծառայիս
Աստուծոյ. ամէն։

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԶԻՆԱՒՈՐՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Բարեխօսութեամբ սուրբ
զօրավարացն, սրբոյն Սարգսի
զօրավարին եւ որդւոյ նորա
Մարտիրոսին, և սրբոյն Թէո-
դորոսի զօրավարին, Գէորգ-
այ զօրավարին և Մերկերիո-
սի զինաւորին. Անդրէի զօրա-
վարին, և ջրից զինուորացն՝
Բասոսի, Եւսեբի, Եւտիքի և
Բասիլիդեայ. Սրբոյն Մինա-
սայ, Երմոգինեայ և Գրաբոսի,
և սրբոց Ատովմեանց, Ոսկեանց
և Սուքիասանց, Խարիթեանց
և այլ ամենայն սրբոց բարե-
խօսութեամբն պահեա՛ զծա-
ռայս քո. ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ

ՎԱՍՆ ԱԿԱՆ ՁԱՐԻ ԵՒ ԼԵԶՈՒԻ ՁԱՐԻ

Տէր Աստուած մարդասէր, մարդասիրի Հօր որդի, դու ես պահապան և օգնական յուսացելոցս 'ի քեզ ողորմութեամբ քո 'ի ծառայս, և պահեա անփորձ 'ի չարէ և անսայթաք յորոգայթէ երեւելի եւ աներեւոյթ թշնամւոյն. պահեա 'ի չար աչաց և 'ի չար լեզուէ, 'ի սրոյ և յամենայն հարուածոց երեւելեաց եւ աներեւութից պահեա զծառայս քո. ամէն:

ՍԱՂՄՈՍ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

Աղաչեմ զքեզ Քրիստոս փրկիչ աշխարհի. հայեա յիս և ողորմեա և շնորհեա նեղրուն բազում անօրէնութեան իմոյ. քանզի անարգեցի զամենայն բարիսն զոր արարեր ինձ 'ի մանկութենէ իմմէ. զի ըզտխմարս և անիմաստս արարեր անօթ գիտութեան:

Յաճախեաց յիս շնորհքն քո, և լցոյց զքաղց իմ և զծարաւ իմ զովացոյց, և լուսաւորեաց զխաւարեալ միտս իմ, և ժողովեաց 'ի մոլորութենէ զխոր-

հուրդս իմ և ելից 'ի ծոց իմ։
վասն որոյ անկեալ երկիրպա-
գանեմ առաջի քո՝ խոստո-
վան եղեալ զբարերարու-
թիւնէ քումմէ, եւ աղաչեմ,
զադարեցո՛ առ իս զխստումն
շնորհի քոյ, և պահեա՛ զնա 'ի
գանձի քում. զի դարձեալ
տացես ինձ զնա յաւուրն
յայնմիկ։ Մի բարկանար ինձ
մարդասէր. զի ոչ հանդուր-
ժեմ սպառնալեաց քոց. յա-
ղագս որոյ և աղաչեմ ժող-
ովով, զի առաւել քան զչափն
յաճախեաց յիս շնորհն քո.
վասն զի և լեզու իմ տկարա-
ցաւ ոչ կարելով խօսիլ ըզ-

նմանէ. հիացան և միաբ իմ
ոչ բերելով զբազմութիւն ա-
լեաց նորա։ Կերպարանք եւ
ճառագայթ օրհնելոյ Հօրդ,
զադարեցո՛ առ իս 'ի հոսանաց
նորա. զի իբրեւ զհուր բորբ-
ոքեալ բոցակիզեսցէ զերի-
կամուն իմ և զսիրտ իմ. և
անդր դարձեալ պարգեւեա՛
ինձ զնա և կեցո՛ զիս յարքա-
յութեան քում. մի յիշեր
զանօրէնութիւնս իմ. յան-
դգնիմ և հայցեմ. տո՛ւր ինձ
զենդրուածս իմ, եւ արա՛
առ իս օթեւան օրհնեալ
հարբ քով յաւուր յայտնու-
թեան քոյ, շնորհեա՛ ինձ, Քրիս-

տոս, զՀայցուածս իմ, զի դու միայն ես տուիչ կենաց իմոց, եւ քեզ ընդ Հօր Հոգւովն Սրբով փառք այժմ և յաւիտեան. ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ
ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉՆ ՄԵՐ

Լուսաւորիչ Հայր պարծանաց, ընկալ զբանս զայս մաղթանաց. և՝ աղաչեա՛ զՀայրն փառաց, ընդել զգիր մեր յանցանաց։ Այլ և բարեխօսութեամբ երեք Հարիւր ութ եւ տասն Հայրապետացն եւ ուղղափառ եպիսկոպոսացն. աղօթիւք պահեա՛ տէր Աստուած զծառայս քո. ամէն։

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ԴՐԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Ս. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆԻ

Տաճար Աստուծոյ և բնակարան սուրբ Հոգւոյն, 'ի քէն սուրբ Աւազանաւն կոչեաց յորդեգրութիւն Հօրն երկնաւորի։ Այսօր 'ի քեզ կազմեցաւ պատարագել գառն անարատ։ Եւ ես դիմեալ եկի առ դուրս քո. և աղաչեմ զքեզ, մաքրեա զիս վերստին լուացմամբ, և սրբեա 'ի մեղաց և արա արժանի մտանել առաջի սրբոյ Սեղանոյդ յերկրպագութիւն։

ԲԱՆ

Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյն ընդդիմամարտ դիւաց այս նուագ աղօթից եւ դիւասարսուռ ջերմեռանդագնաց ախտաւորութեանց Աստուծով փարատիչ։

Արդ՝ այսքանեաց անբաւից հրաշից հանդերձիչ Հայր ամենաստեղծ։ Անուանդ ահաւոր, ձայն սարսափելի, կոչումն ընտանի, բան համբուրելի, ազդումն սքանչելի, հրաման սակաւի, էութիւն անքննելի, գոյութիւն անճառելի, իսկութիւն անբաւելի, զօրութիւն անքննելի, կամք

ամենաբարի, տէրութիւն ան-
սահմանելի, մեծութիւն ան-
չափելի, բարձրութիւն ան-
բովանդակելի, որքանութիւն
անկշռելի, առաւելութիւն
անհասանելի, պատճառ որդ-
ւոյ հայրութեամբ այլ ոչ նա-
խադրութեամբ։

Քեզ և՛ ձեռն քոյդ անպա-
տագիր զօրութեանդ սատեա՛
տագնապող և դիւական տեն-
դիս ջերմութեան, զոր սպրը-
դեալ մուծաւ ընդ մեզայ, զի
փախիցէ՛ ի մարդոյս զարհու-
րեալ՝ ի սխրալի և յանբաւելի
արեանդ վտակի գառինդ երկ-
նաւորի, որում սրակեալ միան-

գամ՝ ի մշանջենաւորս համայն
մաքրեցաք։ Եւ արդ՝ յայս
պատկառելի խոնարհութենէ
արարչակերտս խորհրդոյ՝ ա-
մաչեսցէ սատանայ՝ ի գործս
չարեաց խրոցն հրեշտակաց։
Ցանկեսցի և հալածեսցի, հե-
ռացեալ եւ արտաքս առա-
քեալ՝ ի չինուածոյ խորանէ
քումդ բնակութենէ յորտա-
քին խաւարն։ Եւ ընկեալ
մաքրեա՛ զարտասուս ողբոց՝ ի
դիմաց մերոց, և զհառաչումն
ձայնի հեծութեան՝ ի սրտից
մերոց։ Եւ յիշատակաւ հար-
ման հեղուսից, քատմնամիուշ,
տաժանատեսիլ ոգեպահան-

ջից, որով ինդեցաւ Միածինդ քո յաշտարակ խաչին, ցաւեսցի չարին։ Եւ 'ի կողահերձ սայրատուր սլաքէ ուժգին բաղխմանէ՝ որով զվէրն մեծ ընկալաւ, խսպառ սատակեսցի սկզբնարարն մահու։ Եւ զի խոնարհեցոյց զգովեալն գլուխ յաւանդելն զհոգին 'ի ծոց քո Բարձրեալ, ապստամբութիւն անբարի բարուցն բեելզեբուայ 'ի կոր կործանեսցի ամենայնիւ հերքեալ 'ի կորուստ։ Եւ զի զողեալ ծածկեցաւ անմահն խակութիւն յորովայնի երկրի, այսու ամենաբարձեալն հպարտութիւն

կարծեալ գոռոզին 'ի յատակս մահու դժոխոց մթին ստուերին յառեալ դիտեսցէ։ Եւ յիշեսցէ զառաջին հարուածն անբժշկական, որով մահացու դիմամարտութիւն թունից վիշապին՝ կենարարն կրեալ ամենազօրին։ Վասն զի 'ի փառս քո Հայր ողորմութեան եբր 'ի գովեաց Որդւոյ քոյ Հոգւովդ սրբով զայս խոստովանիմք։ Քանզի ոչ պիտակ ինչ ասկզբութիւն ունի զմիւսէն՝ առ մի խորհրդականն խորութիւն։ Այլ զանակիզքն բանդ անցաւոր ընդ ժամանակդ հօր փառաւորեմք։ Եւ

քեզ վիայնոյ սուրբ Երրորդութեանդ, հաւասարապատիւ տէրութեանդ համաբուն անբաժին ինքնութեանդ, օրհնաբանութիւն՝ գոհութիւն՝ զօրութիւն՝ և անձառ վայելչութիւն մեծութեան՝ բարեվիճակ հարթութեան՝ զուգակշիռ հաւասարութեան յաւիտեանս, ամէն։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅՆ ԶՕՐԱՒՈՐ ԸՆԴԴԷՄ ԱՄԵՆԱՅՆ ՁԱՐԵԱՑ

Բան ԺԲ.

Ընկալ քաղցրութեամբ, տէր Աստուած հզօր, զդառնացուցիս զաղաչանս։ Մատիր գթութեամբ առ պատկառեալս դիմօք։ Փարատեա, ամենապարգեւ, զամօթական տխրութիւնս։ Բարձ յինէն, ողորմած, զանբերելի ծանրութիւնս։ Անջրպետեա, հնարաւոր, զմահացու կրթու-

թիւնս։ Աւարեա՛, միշտ յաղ-
թող, զխաբողին հաճութիւնս։
Բացադրեա՛, վերնային, զմո-
լորեալն մառախուղ։ Կնքեա՛,
կեցուցիչ, զկորուսչին ընթաց-
մունս։ Ցրուեա՛, ծածկատես,
զամբոնողին չար գումունս։
Խորտակեա՛, անքննին, զմար-
տողին գիմեցմունս։ Ցեռա-
նագրեա՛ քո անուամբդ զոր-
անցոյց երդ յարկիս։ Պար-
փակեա՛ քո ձեռամբդ զառաջ-
տաղ տաճարիս։ Գծագրեա՛
քո արեամբդ զմուտ սեմոց
սենեկիս։ Կերպացո՛ զքո նը-
շանդ 'ի հետս ելից մուղթողիս։
Ամրացո՛ քո աջովդ զհանգիս-

տեանս խաչիս։ Մաքրեսցես
'ի յաղբից զծածկարան անկող-
նոյս։ Պահեսցես քո կամաքդ
զառաջապետաչ անձն ոգւոյս։
Անխարդախ արասցես զքո
շնորհեալ շունչ մարմնոյս։
Կացուսցես շրջափակ զպար
զօրուդ երկնայնոյ։
Կարգեսցես 'ի դիմի ընդդէմ
գիւացն դասու։ Տո՛ւր հան-
գիստ բերկրութեան, մահա-
հանգոյնս նիրհման 'ի խորու-
թեան գիշերիս։ Բարեխօսու-
թեամբ հայցուածոց սրբոյ
Աստուածածնիդ և ամենայն
ընտրելոց։ Ամփոփեալ պա-
րուրեա՛ զպատուհան տեսու-

թեանց, զգայարանացս իմաստից, անզարհուրելի զետեղմամբ, 'ի ծփական խռովութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անրջական երազոց, խօլականաց ցնորից։ Յիշատակաւ քո յուսոյդ անվնասելի պաշտպանեալ, և սթափեալ վերատին 'ի ննջմանէ ծանրութեանց, ամենազգաստ արթնութեամբ, հոգենորոգ զուարթութեամբ 'ի քեզ արձանացեալ՝ զայս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց, քեզ ամենօրհնեալ թագաւոր փառաց անճառից, փառաբանողաց երկնագումար

խմբից երգակցեալ՝ յերկինս առաքել։ Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Ա. ՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ

Բան ԽԱ.

Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, օրհնեալ յամենայնի հօրդ ահաւորի անքննին ծնունդ, որ տկարանայ առ 'ի քէն և ոչ լինչ. որ 'ի ծագել անստուեր

նշուլից ողորմութեան քոյ փա-
ռաց՝ հալին մեղք, հալածին
դեւք, ջնջին յանցանք, խզին
կապանք, խորտակին շղթայք,
կենդանածնին մահացեալք,
բժշկին հարուածք, ողջանան
վերք, բառնին ապականու-
թիւնք, տեղի տան տխրու-
թիւնք, նահանջին հեծու-
թիւնք, փախնու խաւարն,
մեկնի մէգն, մերժի մառա-
խուղն, փարատի մռայլն, ըս-
պառի աղջամուղջն, վերանայ
մութն, գնայ գիշերն, տա-
բագրի տապնապն, չքանան
չարիքն, հալածին յուսահա-
տութիւնքն, եւ թագաւորէ

ձեռն քո ամենակալ, քա-
ւիչդ ամենայնի։ Որ ոչ եկիր
կորուսանել զմարդկան ոգիս,
այլ կեցուցանել։ Թող ինձ
զանթիւ չարիսն իմ բազում
ողորմութեամբդ, զի դու մի-
այն ես յերկնի անճառ եւ
յերկրի անզնին, 'ի տարբ
քոյի, և յեղերս ծագաց աշ-
խարհի, սկիզբն ամենայնի և
յամենայնի ամենայն լրմամբ,
օրհնեալ 'ի բարձունս։ Եւ քեզ
ընդ Հօր եւ Հոգւոյդ սրբոյ.
փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԱՂՕԹՔ
ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ
Բոն ՂԴ.

Աստուած յաւիտենական, բարերար եւ ամենակալ, ստեղծիչ լուսոյ և յորինիչ գիշերոյ, կեանք 'ի մահու և լոյս 'ի խաւարի, յոյս ակն ունողաց և երկայնմտութիւն տարակուսելոց, որ ամենաբուեստ իմաստութեամբ քո դարձուցանես յայգ զստուերս մահու, անհուաղ ծագումն եւ անմուտ արեգակն. քանզի ոչ զօրէ ծածկել զփառս տերութեան քոյ խաւար գիշերոյ։

Որում կրկնի ծունր երկրպագութեան ամենայն եղելոց, երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց, որ լսես զհեծութիւն կապելոց և հայիս յաղօթս խոնարհացեալ և ընդունիս զանդրուածս նոցա, Աստուած իմ և Թագաւոր իմ, կեանք իմ և ապաւէն իմ, յոյս իմ և վստահութիւն իմ, Յիսուս Քրիստոս Աստուածդ ամենայնի, սուրբդ հանգուցեալ 'ի հոգիս սրբոց, միսիթարութիւն վշտաց և քաւարան մեղուցելոց, որ գիտես զամենայն յառաջ քան զլինիլն նոցա. առաքեա զպահպանո-

զական զօրութիւն աջոյ քոյ և
փրկեա զիս յերկիւղէ գիշերի
և 'ի դիւէ չարէ։ Որպէս զի
զյիշատակ սոսկալի և սուրբ
քո անուանդ միշտ համբու-
բեալ շրթամբք հոգւով ըղ-
ձութեան շնչոյ, կեցից պահ-
պանեալ ընդ այնոսիկ՝ որք
կարդան զքեզ 'ի բոլոր սրտէ։
Եւ 'ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նը-
շանիդ, զոր աստուածային
արեամբ քո ներկեալ նորո-
գեցեր, և 'ի նոյն շնորհս որ-
դեգրութեան զմեզ մկրտե-
ցեր, և 'ի փառս պատկերի քոյ
նկարեալ յօրինեցեր այսու
պարգեւօք աստուածականօք

ամաչեսցէ սատանայ, քակ-
տեսցին մեքենայքն, բարձցին
որոգայթքն, պարտեսցին մար-
տուցեալքն, պակասեսցին
զէնքն սայրասուրք, մերժեսցի
մէգն, փարատեսցի խաւարն,
մեկնեսցի մառախուղն։ Բա-
զուկ քո հովանասցի, և աջ քո
կնքեսցէ. վասն զի զթած ես
և ողորմած, և անուն քո կո-
չեցեալ է 'ի վերայ ծառայից
քոց։ Եւ քեզ ընդ հօր հոգ-
ւովդ սրբով փառք և իշխա-
նութիւն յաւիտեանս յաւի-
տենից. ամէն։

ԱՂԵՐՍ

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԱՌԱՔԵԱԼՍՆ

Անմահ գառին հզօրի,
Որ միշտ զենեալ եւ կենդանի,
Երկոտասան գառանցդ խմբի,
Զեզ այս աղերս մատուցանէի։
Սուրբ Պետրոսի եւ Անդրէի,
Երկու եղբարց նախակոչի,
Յակոբոսի, Յովհաննիսի,
Զկնորս որդիքն Զեբեթի։
Փիլիպպոսի, Բարթուղիմէի,
Թովմայի եւ Մատթէոսի։
Յակոբ Ալփեայ Թադէոսի,
Շմաւոնի, Մատաթէի։
Երկոտասան առաքելոց,
Ի Քրիստոսէ պսակելոց։
Այս են բաղձանք սրտից մերոց։
Փրկել զմեզ յայսոց պղծոց։
Եւ լիցի պահապան ծառայիս
Աստուծոյ։ ամէն։

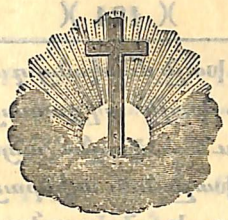

Պարծանք հաւատացելոց 'ի Քրիստոս եւ գովեստ սուրբ Խաչին որ երեւեցաւ Յերուսաղէմ յաւուրս Կիւրղի հայրապետին։ Մայիսի է։

Խաչն Քրիստոնէից յոյս։ Խաչն կուրաց առաջնորդ։ Խաչն մոլորելոց դարձուցիչ։ Խաչն աղքատաց մխիթարութիւն։ Խաչն մեծատանց սանձ։ Խաչն ամբարտաւանից քակտումն։ Խաչն ախտեան դիւաց։ Խաչն բանտարկուին յաղթու-

Թիւն. Խաչն մանկանց դաստի-
արակ. Խաչն աղքատաց մե-
ծուԹիւն. Խաչն անյուսից
յոյս. Խաչն նաւավարաց նա-
ւապետ. Խաչն տագնապելոց
հանգիստ. Խաչն պատերազ-
մողաց պարիսպ. Խաչն հայր
որբոց. Խաչն վերակացու այ-
րեաց. Խաչն անիրաւաց դա-
տաւոր. Խաչն արդարոց խոր-
հրդակից. Խաչն նեղելոց հան-
գիստ. Խաչն տղայոց պահ-
պան. Խաչն արանց գլուխ.
Խաչն ծերոց կատարումն.
Խաչն խաւարելոց լոյս. Խաչն
Թագաւորաց վայելչուԹիւն.
Խաչն զէն յաւիտենական.

Խաչն բարբարոսաց ազատու-
Թիւն. Խաչն անխրատից ի-
մաստուԹիւն. Խաչն անօրի-
նելոց օրէնք. Խաչն մարգա-
րէից քարոզ. Խաչն առաքելոց
պատմուԹիւն. Խաչն մարտի-
րոսաց պարծանք. Խաչն վա-
նականաց պահպան. Խաչն
կուսանաց զգաստուԹիւն.
Խաչն քահանայից ուրախու-
Թիւն. Խաչն եկեղեցւոյ հիմն.
Խաչն տիեզերաց զգուշու-
Թիւն. Խաչն մեհենից աւե-
րիչ. Խաչն բագնաց կործանիչ.
Խաչն ճենճերաց ապականիչ.
Խաչն Հրէից գայԹակղուԹիւն.
Խաչն ամբարշտաց կորուստ.

Խաչն տկարաց զօրութիւն. Խաչն հիւանդաց բժշկութիւն. Խաչն բորոտաց սրբիչ. Խաչն անդամալուծից ուղղիչ. Խաչն պագչոտաց բժշկութիւն. Խաչն քաղցեալոց հաց. Խաչն ծարաւեալոց աղբիւր. Խաչն մերկաց վերարկու. Խաչն անբարբառ բարեխօս ծառայիս Աստուծոյ. ամէն։

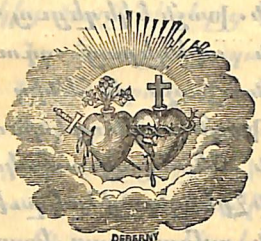

ԱՆՈՒԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԱՑՆ ՈՐՔ ԵՆ ԲԱՐԵԽՕՍ ՎԱՍՆ ՄԵՐ

Բարեխօսութեամբ Աստուածային սուրբ նշանին և անբարբառ բարեխօսին Քրիստոսի վասն ազգի մարդկան՝ սրբոց կենաց խաչափայտին Քրիստոսի. Աւազակին սուրբ նշանին. Վարագայ սուրբ նշանին. Երեւման սուրբ նշանին. Հաղբատայ սուրբ նշանին. Վանկայ սուրբ նշանին. Կողբայ սուրբ նշանին. Ադինեայ սուրբ նշանին, Սերեխոյ սուրբ նշանին. Մառառայ սուրբ նշանին. Գանձասարայ

սուրբ նշանին։ Եւ Քրիստոսի
սուրբ գեղարդին. Գետաբ-
գել սուրբ նշանին. Ապարա-
նից սուրբ նշանին. Կարմրակ
սուրբ նշանին. Աքանչելագործ
սուրբ նշանին. Ծիծռան սուրբ
նշանին. Աղթամարայ սուրբ
նշանին. Սանահնոյ սուրբ
նշանին. Կիպրոսի սուրբ նշա-
նին. Վարոսի սուրբ նշանին.
Կոստանդիանոսի սուրբ նշա-
նին և Տապանակի սուրբ նը-
շանին. Վրաց Հոռոմոց սուրբ
նշանին. Կոստանդնուպոլսոյ
սուրբ նշանին. Հապեշու և
Խպտոյ սուրբ նշանին. Հա-
յոնեաց սուրբ նշանին որ 'ի

գալատեանն յառաջագոյն.
Գայլակլայ սուրբ նշանին. Հընդ-
դու սուրբ նշանին. Կապնկայ
սուրբ նշանին. Պիզեռու սուրբ
նշանին. Հռիփսիմէի սուրբ
նշանին. Բոգու սուրբ նշանին.
Սարի սուրբ նշանին։ Եւ այլ
ամենայն սուրբ նշանացն որք
ընդհանուր տիեզերս իցեն՝
սոցին սուրբ և արժանաւոր
աղօթիւքն եւ անբարբառ
բարեխօսութեամբն ողորմեա՛
ծառայիս քո։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԶՈՐ ԱՐԱՐ

Եւ Քրիստոս բժշկեաց 'ի ժողովրդենէն բազում հիւանդս. լուսաւորեաց զկոյրս, հալածեաց 'ի մարդկանէ զդեւս, սրբեաց զբորոտս, գնացոյց զանդամալոյծն՝ որ 'ի բեթհեզդայ անկեալ դնէր երեսուն և ութ ամ, և յարոյց 'ի մեռելոց զջրեքօրեայ մեռեալն եւ այլ անթիւ սքանչելիս եւ հրաշագործութիւնս արար։ Նոյն ողորմութեամբն իւրով հեռի արասցէ 'ի մէնջ զԱլխացաւն, զաչաց ցաւն, զա-

կանջացաւն, զատամանց ցաւն, զարտացաւն, զմիջաց ցաւն, զկշտացաւն, զնիթն որովայնի, զծնկացաւն, և յամենայն ցեղ ցաւոց ազատեսցէ, եւ օգնական և պահապան լիցի Ծառայիս Աստուծոյ. ամէն։

Վերսին յաւելուած կրկին հեծութեան նորին հոգւոյ առնոյն աղերս մաղթանաց բանի։

Ի ԽՈՐՈՏ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան Զդ.

Ա. Աբքայ երկնաւոր, թագաւոր բարձրեալ, Տէր բոլորից, ամենից ակնկալութիւն, ստեղծող տեսականաց, հաստիչ իմանալեաց, պատճառ եղանութեանց, կազմիչ հանդերձելոց, տուիչ լուսոյ, աւիթ առաւօտու, պատրաստիչ վաղարդայնի, երեւեցուցիչ երեկոյի, տարրիչ խաւարի. արուեստաւոր բարեհընար, իմաստութեան գործօնեայ, քաւարան օրհնեալ, հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցաւոց, քակտիչ դառնութեանց, պահպանարան հանգստեան, հնարք նիրհման, յարմարիչ քնոյ, պարգեւիչ ննջման. շնչայ յարակարգութիւն, ըզգայնութեան տեւողութիւն. ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ անրջոց, փոխարկութիւն զարհուրմանց, այլայլութիւն տրխրութեանց, խափանիչ խիթմանց, ընդարձակիչ կարծեաց, համադրութիւն ծփմանց, ահագնութիւն խարդախմանց, հարուածիչ դիւաց, փոխու-

ցիչ ախտից, ընկղմիչ գայ-
թակղութեանց։

Բ. Պաշտպանեա երկնաս-
տեղծ ձեռամբդ, զօրացո՛
բարձրացեալ քո աջովդ, ամ-
փոփեա ամենակալդ թեւօք։
Ծածկեա Աստուածածնան խնա-
մօքդ, ամրացո՛ վերակացու-
թեամբ վերնայնոցդ։ Շուր-
ջանակի պարսպեա գումար-
տակօքդ անմահից, 'ի յամե-
նուստ պարփակեա կցորդու-
թեամբ հրեշտակացդ, վա-
նեա զընդդիմամարտն իմ զի-
նուորութեամբ զուարթնոցդ,
պատսպարեա զատանեալս՝
Աստուածածնիդ մաղթանօք,

զանակս անդրանկացդ բա-
րեկարգեա ինձ պահապան։
Բայց ընդ աչաց դիմաց եւ
զմտաց իմ տեսանելիս, ըղ-
գաստ արա՛ ընդ ոգւոցս եւ
զծանրաբեռն կրիցս դանդա-
ղութիւն, վերացո՛ ՏԷր 'ի ըղ-
գայութեանցս զմտածեալս յի-
մարութիւն. բարձ, միայն բա-
րեգործ, զպատրուակիս թանձ-
րութիւն։ Ընդ սիղբան քեր-
մանս լուսոյ՝ զաղբմութիւն քո
ծագեա, ընդ ելից արեւուն՝
արդարութեան արեգակնդ 'ի
յանձկութիւն սրտիս մտցէ.
Ճառագայթ քո փառացդ՝ 'ի
յիմաստիցս խորհրդանոց Ջա-

հեսցի։ Խաչիդ տեառնագրու-
թիւն ընդ շուրջս և ընդ մար-
մինս համատիւռ տարածես-
ցի։ Յանձն առնեմ քեզ յա-
ւուրս՝ զքո յարմարեալ տա-
ղաւարս պահպանաւ ոգւոյս
որ 'ի ամին։ Զի դու ես Ա-
ստուած անքննին, առ ամենե-
սին բաւական եւ յամենայ-
նում բովանդակ, օրհնեալ
յաւիտեանս. ամէն։

Ի ԽՈՐՈՅ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ
ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ
Բան Զթ.

Ա-
ստուած և Տէր, կեանք
և արարիչ, ողորմած, գթած,
լոյս, երկայնամիտ, անսխալ,
մարդասէր, ամենագութ,
պարգեւատու, փրկիչ, օրհ-
նեալ, գովեալ, բարեբանեալ։
Դարան ամրութեան, պատըս-
պարան վստահութեան, ա-
ռանց նենգութեան բարի, ա-
ռանց խաւարի ճառագայթ,
քաւիչ մեղաց, ողջացուցիչ
վիրաց, անհասանելեաց հը-
նարք, անմատչելեաց հպա-

ւոր , անյուսութեան եւ , անուն քո խոստովանեալ Աստուծոյ Որդի . և Հօր քոյ ընդ քեզ հզօրի , և ահաւորի , և Հոգւոյդ ամենակալի և ընդ քեզ երկրպագելոյ՝ փառք և պաշտօն զոհաբանութեան յաւիտեանս . ամէն։

Ի ԽՈՐՈՀ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան Ղ.

Ա. Բարեբանեալ Աստուած երկնաւոր , միայն արարիչ , տէր ամենակալ , մեծութիւն ահեղ . զթութիւն օրհնաբանելի . ողորմութիւն խոստովանելի . բարերարութիւն երկրպագելի . խնամակալութիւն պաշտելի . մարգասիրութիւն ասելի . պահպանութիւն խնկելի . բարձրեալ անքննին . մերձաւոր կամարար . ապաւէն անկասկածե-

լի. մխիթար սրտից. փարա-
տիչ վշտաց. ապաքինիչ ցա-
ւոց. սպառումն վհատու-
թեանց. բարձումն պարտեաց.
փոխարկիչ կարեաց. կարգա-
ւորիչ կրից. յարմարիչ բա-
նից. սանձարկու լեզուի. ջը-
ջադրութիւն ինչց. կացու-
ցիչ հագագի. ամփոփիչ խոր-
հրդոց. կրթարան կամաց.
արձանացուցիչ յուզմանց.
հանդարտութիւն մրրկաց.
խաղաղութիւն ծփանաց, որ
ունիս զթեւոց ամենընթաց
իշխանականիս, և իմաստու-
թեամբ նուաճեալ առ քեզ
դարձուցանես։

Բ. Գոհաբանեալ միշտ ե-
բախտաւոր, որ հեզութեամբ
անհպարտութեան երկայնա-
մտեալ հանգչիս տենչանօք
անճառ հրաշիւք յանձինս
սրբոց։ Թագաւոր էիր համայ-
նից, ամենայնիւ ծանուցեալ
գթած. սկզբնահայր եւ նա-
խաշաւիղ սիրոյն ընթացից.
ճանապարհ կենաց. որ ա-
ռաջնորդես քաղցրութեամբ
դիմելոյս 'ի լոյսդ վերին։
Զեռնկալու մեծ վստահու-
թեան, որ ոչ թողացուցանես
գայթակղելոյս 'ի վայր կոր-
ծանիլ. յուսոյ կերպարան,
ճշմարիտ առ հաւատչիւ ա-

զաչողաց մատանց յայտնի ե-
ւ ուսեալ. ապաւինութիւն հան-
գըստեան, որ ոչ երբեք մատ-
նեսս վտանգի դատապարտու-
թեան։ Ա.զատութիւն շնոր-
հաձիր, որ տաս լիապէս ա-
ռանց փոխատրութեան փրկ-
կանաց. առատութիւն անձ-
նախանձելի, որ քսլին փառա-
ւորութեամբ զանարգ նիւթ
հոգոյս ճոխացուցանես։ Պայ-
ծառութիւն անատուեր, որ
ճառագայթիւք ահեղ բարձ-
րութեան պարածածկեալ ըղ-
թշուառս՝ կրկին բարգաւաճ
առնես։ Բաւիչ մեզանաց բազ-
մաց, որ զհերքեալս 'ի փրկ-

կութենէ առաջնոյն պայծա-
ռութեամբ նորոգել՝ վերստին
վայելչացուցանես։ Հնարաւոր
գիւրահաս առ ամենայն համ-
բաւ գերամբարձութիւն յա-
ւէտ յառաջեալ. ելք վատա-
հութեան առ խոստացելոցն
վայելս. երանութիւն անձ-
կալի, յոր զկենդանութիւն
ընչոյս լքանելն է ախորժելի,
զի գ.քեզ գտից կենդանի։
Կամք անփոխադրելի առ 'ի
քաւութիւն գերբոյս զօրաց-
ցեալ ամենազորելի, անսաք-
խալելի դեղ կենաց, որ եւ
մեռելոց բնաւին եղծելոց
առնես զքանչելիս։ Ա.մենաս-

տեղծ աներկբայելի, որ ըզ-
հուրբ կիզեալն, և զհոգմով
հոսեալն, և զժանեօք գազա-
նաց ծախեալն, 'ի քթթել
ական նովին հիւթականու-
թեամբ անպակաս յարուցա-
նես։ Անհաւասար համարձա-
կութիւն, յորում Աստուած-
օրէն պարծանօք պարծիլն է
իրաւացի։

գ. Հայեաց Տեր յերկնից
զուարթ քաղցրութեամբ յա-
մենակործան վտանգ նեղե-
լոյս, և արա անդորր հանգըս-
տական դիւրաւոր 'ի բազմա-
տաղնապս հեծութենէ։ Եւ
զյարուցեալ գումարս սա-

տակչացն, եթէ սպառազէնք
այսական դժնեայ հնարաւո-
րութեան բուռն մարտակցաց
պատկանեալ զինուք, եթէ
մեղայ տգեղ եւ քո ատելի
կերպարանք, եթէ ցաւոց և
ախտից վատնիչ և կորստական
նշմարանք, մերժեսցես, հան-
ցես, հատցես, խափանեսցես
եւ հալածեսցես՝ հեռի սահ-
մանաւ իսպառ տարագրեալ
անդարձ որոշմամբ վերստին
կորստեանն. և կառուսցես,
կացուսցես նպատակ կենաց
եւ ամուր մահարձան՝ գնչան
խաչիդ ապաւինելոյս 'ի քեզ
փրկութիւն։ Եւ յայսմ ան-

պարտ և անպատիր և անվա-
նելի արուեստից ահաւորիգ
մեծութեան , լուծցին որո-
գայթքն գաղտնածածուկ սա-
տանայականք . կապտեսցին
մեքենայքն . վատնեսցին գայ-
թակղութիւնքն . խայտառա-
կեսցին հաղթիցն դրութիւնք .
յայտնեսցին երեւոյթք որ-
սոյն . գտցին նենգողին ծու-
ղակք . վերասցին վարմին վե-
բարկուք . տոչորեսցին որո-
մանցն բոյսք . նզովեսցին բրո-
նաւորին չարաբանութիւնք .
կորեսցի լոր խաբէութեան
'ի մահ որսողին . պարզեսցին
պատրողին բանսարկութիւնք .

պակասեսցին զէնք զրպար-
տողին . անկցին սուսերք մա-
հաբերին . սուզեսցին սադ-
րողին պատրաստութիւնք .
արձակեսցին տուռունք տագ-
նապողին . Ա.յլայլեսցին սուտ
կերպարանք կեղծաւորին .
սատակեսցին խրոխտականացն
խիստ յարձակմունք . ցրուեսց-
ցին կցորդութիւնք կերչացն .
բաժանեսցին աղինք աւտաղ-
կացն . քայքայեսցին բոյք
բարբարոսացն . քանդեսցին
ամրոցք ապստամբողացն . ար-
գելցին ամպրոպք յանդգնե-
լոցն . փարատեսցին փորձողին
անձրեւք . հալեսցի և ցամա-

քեսցի եղեամն աղանդաւո-
րին։ Խորտակեսցի եղջիւր
գոռոզին. մանրեսցին ամ-
բառնալիք դրոշին կերպա-
բանաց. փշրեսցին ամբար-
հաւաճուութիւնք հպարտացե-
լոցն. նահանջեսցին դիմեց-
մունք ճակատելոցն. քակ-
տեսցին միաբանութիւնք զо-
բացն Բելիարայ, թէ անմար-
մինք և եթէ մարմնաւորք,
փախիցեն ընդ նոյն ճանա-
պարհ 'ի մի շաւղաց հեռոց՝
յեօթն տարակոյս, 'ի գուբն
ինձ փորեալ՝ ինքեանք ընկ-
ճեսցին։ Յեղանակեսցին ձմե-
ռունք ձանձրացուցչին, հատցի

կապն կցորդութեան մշտա-
ջան աւազակին, նոզկացի
մոռացս կայից՝ համբոյր շղա-
քսրթին. ընդ միջեալ մեկնեա-
ցին նեստաձգութիւնք նեղ-
չին. կացցէ 'ի սասանման
նաւ խարդախողին. խլեսցին
յարմատոց անտի ատամունք
խածանողին։

Դ. Վասն փայտիդ օրհ-
նութեան կենաց. յարու մ
պրկեցար Աստուածդ անբմ-
բբռնելի. յիշատակաւ բեւեռ-
ացդ, որով 'ի գերծի մա-
հուն մահուցեալ արարիչդ
երկնի եւ երկրի. արեամբդ
տէրունականաւ, որով զվի-

շապն մեծ կարդիւ ածեալ
որսացար . լեղւոյն դառնու-
թեամբ , զոր արբեալ՝ զդե-
զատուութիւն կորուսցին ար-
տաքս հեղեր . պատմաբանու-
թեամբ ըղձական ճառիւք
կրեցն սարսափելեաց , որով
զլրբութիւն հակառակողին
ըմբերանեալ ամաչեցուցեր .
անուամբդ անհատականաւ ա-
մենայնիւ անթարգմանելւոյդ ,
յորմէ զողան և զատապար-
տին տակացեալ սատիկ սար-
սափիմամբ բնութիւնք ամե-
նայն երեւութիւց և աներե-
ւութիւց , եղեցին այս ամե-
նայն պարգեւք շնորհաց խոս-

տովանելոյս 'ի պաշտպանու-
թիւն , 'ի բժշկութիւն և 'ի
քաւութիւն : Եւ մահաբեր
դառնութեան օձին , եւ որ 'ի
նմա ազդեաց սիեղերադաս
չարութիւնն , 'ի սատակումն
եղեցի նորին . նոյն ինքն 'ի
կորուստ եւ յանբժշկական
հարուած տանջանացն՝ սուաւ
մատնեսցի , կապեսցի և ըմ-
քառնեսցի : Եղեցի ողորմու-
թիւն ստեղծողդ ընդ իս ,
և շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ
անբաժանօրէն կապաւ միա-
ցեալ 'ի մի :

Ե. Եւ որ ոք ընթերցցի զայս
աղերս ձայնի մաղթանաց գոչ-

ման՝ աղօթից հայցման՝ ծերոյ
և տղայոյ, կուսի և երիտա-
սարդի, և եթէ յաղախնեաց
ոք պաղատեսցի Աստուած-
միրաբար, հաւասարապէս
անաչառութեամբ ընկալցին
'ի քէն ման երանութեան.
պարտուց ազատութեան.
հատուցեալ վերստին յանարա-
տութիւն նորոգ մաքրու-
թեան. նկարեալ դարձեալ
ղքոյդ կերպարան անփոփո-
խելի։ Ահա միրապէս հնա-
բաւոր զօրեղ, անպատում՝,
անհաս, անիմանալի, տեսցես
աստանօր 'ի հառաջանս կողմ-
կողմանաց այսր հեծութեան,

որ 'ի բոլորից շրթանց ընծա-
յեալ քեզ մատուցանի. վասն
հոր քոյ երկնաւորի և բարե-
բարի, և հոգւոյն սրբոյ փա-
ռակցի և կենդանատուի. Աս-
տուածածնիդ բարեխօսու-
թեամբ, և խնդրուածովք ա-
մենայն սրբոց։ Զի դու ստեղ-
ծեր զամենայն. եւ 'ի քէն
եղեն ամենայնք. եւ դու
տիրես ամենայնի. եւ քեզ
փառք յամենեսունց. միդ
յիսկութենէ անժամանակ երբ-
ղութեանդ, զուգակցա-
պէս փառաւորեալ յանբաւս,
և յաւիտենից յաւիտեանս.
ամէն։

Ի ԽՈՐՈՏ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բան Ղ.Ե.

Ա. Արեգակն արդար, ճառագայթ օրհնեալ, լուսոյ կերպարան, փափագ անձկութեան, բարձրեալ անքննին, զօրեղ անպատում, բարւոյ բերկրութիւն, յուսոյ տեսութիւն, գովեալ երկնաւոր, թագաւոր փառաց, Քրիստոս աքարիչ, խոստովանեալ կեանք։ Եւ արդ՝ զթերութիւն վրիպանաց բազմասքալ ճայնի եղկելւոյս՝ ամենաշնորհ բանիւ լցեալ մատուցես յաղերս

հաճութեան հոր քում բարձրելոյ։ Որ վասն իմ 'ի փորձ եկիր անիծից, կերպարանեալ զիմ նմանութիւն՝ ամենեւին կենաց օրհնութիւն, վերնոց եւ ներքնոց բարեխնամող տեսուչ համայնից։ Զի թէ յանձն առեր մեռանիլ վասն իմ՝ Աստուած և Տէրդ բոլորեցուն, ոչչափ հաճեսցիս առաւել և այժմ վասնդաւորս կրից կարեկցիլ, ընդ իմ պարտաւորիս միշտ աղօթելով աղաչակցաւ մարմնոյդ առելոյ 'ի մէնջ՝ առ համապատիւդ քո Հայր։

Բ. Եւ վասն արեանդ պա-

տուականի միշտ մատուցելոյ
'ի հաճութիւն կամաց առաք-
ելիդ՝ բարձցին վտանգք մե-
ղուցեալ դատապարտելոյս.
թողցին պարտիքն. ապաքի-
նեսցի ամօթն. մոռացին
պատկառանքն. բարեգոր-
ծեսցին դատակնիքն. սատա-
կեսցին որդունքն. վերասցի
լաղն, հանդարտեսցէ՝ կըր-
ճուումն ատամանցն. սպառեսցին
'ողբքն. հատցին արտա-
սուքն. մերժեսցի սուգն. հա-
լածեսցի խաւարն. վատնեսցի
հուրն սատակութեան. հեր-
քեսցին տանջանարանքն բազ-
մօրինակք։

Գ. Եկեսցեն գթութիւնք
կամողիդ եւ պարգեւողիդ
կենաց ամենից. ծագեսցի
լոյսդ. արագեսցէ փրկու-
թիւնդ. հասցէ օգնութիւնդ.
ժամանեսցէ այցելութիւնդ.
կանխեսցէ ցօղդ ողորմու-
թեան, յառաջեսցէ արբուսցէ
զանդաստանս պասքեալ՝ ան-
կեալ ոսկերացս թշուառու-
թեամբ 'ի վիհն մահու. ծաղ-
կեցուսցէ պտղաբերեսցէ բա-
ժակդ երկնաւոր արեան կե-
նարարիդ՝ զերկիրս խնամեալ
աւուրն լուսոյ, որ անծախա-
պէս միշտ պատարագի յի-
շատակ կենաց փրկութեան

հոգւոց ննջեցելոց։ Զի ամենայնիւ մահացեալ հոգիս մարմնովս մեզաց՝ շնորհօք քո՝ գթած, ՝ի քեզ զօրացեալ քեւ նորոգեցայց, զատեալ ՝ի մեզաց անմահ կենդանութեամբ ՝ի յարութեանն արդարոց, Հօր քում օրհնեցեալ։ Ընդ որում քեզ փառք, եւ Հոգւոյդ սրբոյ բարեբանութիւն՝ վայելչական գոհութեամբ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

ԳՈՀԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՌ ԵՐԿԻՆՍ

Գոհանամք զքէն, ով ամենասուրբ Երրորդութիւն, Հայր և Որդի և Հոգիդ սուրբ որ ասացեր արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում, և առեր հող յերկրէ, և փչմամբ օրհնեալ շնչոյ քոյ գոյացուցեր զմարդն Ադամ, վասն որոյ օրհնեմք զմեծութիւն քո։ Գոհանամք զքէն, Տէր, որ ըզմարդն Ադամ զարդարեցեր եօթնարփեան շնորհօք և երկոտասան փառօք. վասն որոյ օրհնեմք զշնորհս քո։ Գոհա-

նամք զքէն, Տէր, որ 'ի դը-
բախան Եդեմ եդեր զԱդամ
անճառելի անպատմելի, եւ
հիահրաշ խնդութեամբ. վա-
սըն որոյ օրհնեմք զարարչու-
թիւն քո։ Գոհանամք զքէն,
Տէր, որ յետ պատրելոյն Ա-
դամայ՝ յԱրգելոյսոս անուն
օձէն, և արտաքսելոյն 'ի դը-
բախտէն, որով 'ի դժոխս գը-
բաւեցաւ, ազատեցեր. վասն
որոյ օրհնեմք զփրկութիւն քո։
Գոհանամք զքէն Տէր, որ ա-
ռաքեցեր զանդրանիին քո
զՄիածին Բանն՝ որ վասն մե-
րոյ փրկութեան խաչեցաւ,
թաղեցաւ, յարեաւ, համ-

բարձաւ. վասն որոյ օրհնեմք
զմեծ մարդասիրութիւն քո։
Գոհանամք զքէն, Տէր, որ
զսուրբ մարմին և զսուրբ ա-
րիւն նորա պարգեւեցեր մեզ
կերակուր հոգւոց և կենդա-
նացուցիչ. վասն որոյ օրհնեմք
զպարգեւս քո։

Գոհանամք զքէն, Տէր, որ
զմկրտութիւն ուսուցեր 'ի Յոր-
դանանէ, և կոչեցեր 'ի խա-
ւարէ 'ի լոյս։ Եւ եւոթեր զը-
դեգրութիւնն վերին. վասն
որոյ օրհնեմք զշնորհաբաշխու-
թիւն քո։ Գոհանամք զքէն,
Տէր, որ եօթն խորհուրդ ե-
կեղեցւոյ կազմեցաւ 'ի քոյինդ

շնորհէ, եւ խոստովանու-
թեամբ թողութիւն շնորհե-
ցեր. վասն որոյ օրհնեմք զա-
ռատապարգեւ գթութիւն
քո։ Գոհանամք զքէն, Տէր,
որ անձրեւ և ցօղ տաս երկ-
րի, և բուսանին հաց և հան-
դերձ եւ ամենայն մսեղեաց
կերակուր. վասն որոյ օրհ-
նեմք զբազմաբաշխ ողորմու-
թիւն քո։ Գոհանամք զքէն,
Տէր, որ տաս յաջողութիւն
վաստակոց մերոց, եւ շնորհս
արուեստաւորաց. վասն որոյ
օրհնեմք զբազմարուեստ տես-
չութիւն քո։ Գոհանամք զք-
քէն, Տէր, որ միշտ քաղց-

բութեամբ հայիս յարարածս
քո, եւ օր ըստ օրէ շնորհես
զբազմազեղ ողորմութիւն քո.
վասն որոյ օրհնեմք զանչափ
գթութիւն քո։ Գոհանամք
զքէն, Տէր, որ մեղաւորաց և
զղջացելոց թողութիւն շնոր-
հես, ներես, և ոչ եղծանես
վասն որոյ օրհնեմք զանսիւաչ-
քարութիւն քո։ Գոհանամք
զքէն, Տէր, որ զեղանակս
տարեւոյն՝ զամառն և զձմեռն,
զաշունն եւ զգարունն արա-
րեր ըստ բնութեան մերում.
վասն որոյ օրհնեմք զարարչա-
գործութիւն քո։ Գոհանամք
զքէն, Տէր, որ յայսմ ամի եւս

ապրեցուցեր զմեզ անվրդով,
անմահ եւ անկասկած. վասն
որոյ օրհնեմք զտերութիւն քո։
Գոհանամք զքէն, Տէր, որ
զմեզ 'ի մահտարաժամէ եւ
յամենայն պատահարաց պա-
հեցեր. վասն որոյ օրհնեմք
զպահպանութիւն քո։ Գոհա-
նամք զքէն, Տէր, որ 'ի հրդ-
կիզութենէ, 'ի հեղեղէ, 'ի
շարժմանէ, 'ի կայծականց,
'ի խորշակէ և 'ի սատակմանէ
ապրեցուցեր. վասն որոյ օրհ-
նեմք զապաւինութիւն քո։
Գոհանամք զքէն, Տէր, որ
օրհնեցեր 'ի լերինն Զիթե-
նեաց զԿաթողիկոսունս, ըզ-

Պատրիարքունս եւ զԵպիսկո-
պոսունս՝ որ ճրագ և լոյս ե-
ղեն աշխարհի. վասն որոյ օրհ-
նեմք զշնորհաբաշխութիւն քո։
Գոհանամք զքէն, Տէր, որ
ընձեռեցեր ադամեանս բը-
նութեան քահանայութիւն՝
որ հրեշտակաց էր կարգ, յա-
ղագս թողութեան յանցա-
նաց մերոց. վասն որոյ օրհ-
նեմք 'զփրկութիւն քո։ Գո-
հանամք զքէն, Տէր, որ ըզ-
սարկաւագունս, զպաշտօ-
նեայս՝ և զՀանկալս սահմա-
նեցեր. վասն որոյ օրհնեմք
զլուսաւորութիւն քո։ Գոհա-
նամք զքէն, Տէր, որ զբանա-

ւոր հօտ՝ զժողովուրդս քո, ընկալեալ ունիս 'ի ծոց քո, և որպէս զտապանն Նոյեան աշատես 'ի հեղձմանէ մեղաց. վասն որոյ օրհնեմք զզարմանահրաշ գթութիւն քո։ Գոհանամք զքէն, Տէր, որ զմեղուցեալ ժողովուրդն ոչ պատժես 'ի տան քում քաւարանի, այլ զդարձումն նկատես. վասն որոյ օրհնեմք զերկայնամտութիւն քո։ Եւ վասն մեծի եւ բարձու ողորմութեան քոյ, խոնարհեցո՛ Տէր, զունկն քո 'ի ժամուս յայսմիկ, եւ տո՛ւր մեզ յերկնից 'ի՛սրբութենէդ՝ շնորհ, ճիր,

ողորմութիւն, քաղցրութիւն, կարողութիւն, մեղաց թողութիւն, առատութիւն, մեծութիւն, աշխարհիս խաղաղութիւն, խնդութիւն, լուսաւորութիւն, հաւատ, յոյս, սէր, մաքրութիւն, առաքինութիւն, բարեաց լիութիւն, հանդարտութիւն, անդորրութիւն, զօրութիւն, հաշտութիւն և օրհնեալ արքայութիւն։ Եւ քեզ ընդ Որդւոյ, եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք և պատիւ յաւիտեանս. ամէն։

ՎԵՐՋ

ՑԱՆԿ

ԵՐԵՍ

Հաւատով խոստովանիմ 7

Աղօթք պահպանութեան 22

Աղօթք վասն կապանաց դիւաց . . 49

Աւետարան ըստ Մատթէոսի .
եւ մինչդեռ անցանէր . . . 52

Աւետարան ըստ Մարկոսի .
եւ եղ լուր նորա 54

Աւետարան ըստ Ղուկասու .
եւ եղեւ ընդ աւուրսն . . 56

Աւետարան ըստ Յովհաննու .
յետ այսորիկ տօն էր . . . 59

Դարձ Կիպրիանոսի 63

Աղօթք Յովհաննու Գառնեցւոյ
առ տուրբ Աստուածածինն . 84

Աղօթք Յովհաննու Գառնեցւոյ
վասն Ճանապարհի 89

Աղերս վասն զաւակ ծնանելոյ . . 91

ԵՐԵՍ

Աղերս առ սուրբ Ստեփաննոս . . 94
Աղօթք զօրաւոր առ երկնային զօրս . 95
Աղօթք առ սուրբ զինաւորս Քրիստոսի 97
Աղօթք վասն ակամ և լեղուի . . 98
Աղօթք Գրիգորի Լուսաւորչի . . 99
Մաղթանք առ սուրբ Լուսաւորիչն մեր 103
Աղօթք առ դրանն Ս. Եկեղեցւոյ . 104
Բան Գրիգորի Նարեկացւոյ ընդդիմամարտ դիւաց 105
Մաղթանք Նարեկացւոյ ընդդէմ ամենայն չարեաց . . . 111
Աղօթք Նարեկացւոյ . Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ . . . 115
Աղօթք Նարեկացւոյ . Աստուած յաւիտենական . . . 118
Աղերս առ սուրբ Առաքեալն . . . 122
Գովեստ սուրբ Խաչին 123
Անուանք սուրբ Նշանացն 127
Հրաշագործութիւն Քրիստոսի . . . 130

ԵՐԵՍ

Բան Նարեկացւոյ . Աբքայ երկնաւոր 132
Բան Նարեկացւոյ . Աստուած և Տէր 137
Բան Նարեկացւոյ . Բարեբանեալ Աստուած երկնաւոր . . . 139
Բան Նարեկացւոյ . Արեգակն արդար , Հաւաքագրեալ . . . 154
Գոհաբանութիւն առ երկինս . . . 159

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ- ում.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

2n

~~20~~

001500

2013

2001